

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Prometne nesreče

Tudi pri nas se vedno bolj množe prometne nesreče. Ko bi se kdo pobrigal za to in izdelal statistiko prometnih nesreč za vso državo, bi videli, da se z rastočim prometom in njegovim hitricom bližaj drugim državam tudi po številu vedno pogostejših prometnih nesreč. V Nemčiji so zračnali, da zahteva promet letno 8000 smrtnih nesreč in 162.000 poškodovanih. Enako število velja približno tudi za Anglijo. Pred vsemi pa daleč prednjači Amerika, kjer je letno 325.000 smrtnih žrtev cestnega prometa. Kako ogromna je ta številka, lahko vidimo iz primerjave, da je Amerika imela v svetovni vojni vsega skupaj le 120.000 mrtvih!

Ker je krvni davek, ki ga narodi plačujejo modernemu cestnemu prometu, vedno večji, je razumljivo, da so po vseh državah pričeli uvajati zelo stroge cestne prometne predpise. Noben narod, pa če bi bil še tako velik, si ne more privoščiti, da bi letno žrtvoval tisoče človeških življenj, ki so večidel v najboljši življenjski dobi — na ljubo naglici modernega vozila. Razen tega je tudi narodno premoženje oškodovano za mnoge milijone, ki jih pobere invalidnina in podpora za poškodovane ter svoje ponosneženih. V Nemčiji so zadnji čas vpeljali posebna predavanja po radiu, v katerih razlagajo cestne predpise. Lahkomišelnosti pa tudi pešci so strogo kaznovani. Pijanost, v kateri kdo povzroči prometno nesrečo, se ne smatra več za olajševalno, ampak oteževalno okoliščino pri odmeri kazni.

Tudi pri nas ne bi škodovalo, ko bi bil policijski cestni red še strožji. Vendar kazen sama ni dovolj. Ljudi bo treba vzgojiti in jim privzgojiti odgovornost tako za lastno življenje, kakor tudi za življenje bližnjega, ki ga često s toliko nepremišljenostjo izpostavljajo smrtni nevarnosti. Nesreče, ki se tolikokrat dogajajo po naših cestah, so često posledica premajhne krščanske ljubezni do sočloveka. Lastno življenje in življenje bližnjega je velika dobrina, ki bi je nihče ne smel izpostavljati nevarnosti zato, da bo »profitiral« pet ali deset minut. Take malenkosti ne bi smele biti povod za tvegane, v katerih se izpostavlja nevarnosti dragoceno človeško življenje.

Ne gre pa tukaj le za krščansko ljubezen. Vsakdo bi moral imeti tudi čut in skrb za javno blaginjo. Posebno tako majhen narod, kakor je slovenski, si ne more privoščiti tega, da bi letno žrtvoval stotine človeških življenj na ljubo samopašnosti voznikov z modernimi hitrimi vozili. Previdnost v prometu je tudi narodna, je patriotična dolžnost. Pa tudi pešci se morajo zavedati svojih dolžnosti in biti disciplinirani. Tudi pešci se morajo vestno podrediti predpisom cestnega reda in se zavedati, da s svojo nediscipliniranostjo ne ogrožajo le lastnega življenja, ampak tudi življenje voznikov in tistih, ki so se jim zaupali. Vsemu narodu je treba več reda in več čuta za skupnost, pa se bo število prometnih nesreč hitro zmanjšalo.

Če pogledamo, kaj je prav za prav zadnji vzrok pre mnogih nesreč, vidimo, da je največkrat sebičnost in surovost srca. Vsi ti divjaki, ki bodisi s kolesom ali z avtom tako brezobzirno divjajo po ulicah, polnih ljudi, skozi mesta in vasi kljub vsem predpisom in svarilom, nimajo čuta za ljudsko skupnost, nimajo nobenih ozirov do sočloveka. Odtod ravnodušnost, s katero tudi sami sebe izpostavljajo smrtni nevarnosti. Pravijo, da nima sodobni človek nobene domišljije. In res si mnogi sploh ne morejo predstavljati, kakšne utegnejo biti posledice njihove nepremišljenosti. »Nesreča« se jim dozdeva le nekakšna abstraktna možnost. Ne morejo pa si živo predstavljati krvavega trupla, ki leži v cestnem prahu, pohabljenih in stritih udov, obup svojcev — skratka, groze in uničenja, ki jo lahko zakrivi za majhna nepremišljenost. In žal so to prizori, ki postajajo zlasti po mestih že vsakodnevni prizori! Treba je, da bolj konkretno, človeško mislimo in da ne bodo naši čuti zaradi kopičenja tovrstnih nesreč popolnoma otopeli.

Pogosti vzrok prometnim nesrečam je opojnost, ki se polasti voznika nad veliko brzino, s katero drvi v daljo. Hitrost povzroča nekakšno prijetno draženje živcev, šport, ki ga je odkril šele mederen človek. Je to neke vrste narkotičnost, ki zamegli jasen presodek in zavest odgovornosti, ako se mu človek vsega preda. Pri tem seveda ne mislimo užitika, ki ga občuti človek, ko tako popolnoma obvlada stroj, ne mislimo ugodja, ki ga giblje v mejah »urejene ljubezni do stvari in človeka«, kakor bi rekla katoliška etika. Mislimo le ono radost nad divjanjem, ko človek kakor v močnem opoju izgubi oblast nad samim seboj in nad strojem. Tu niti ne gre za število kilometrov, ki jih prevozi v eni uri, ampak za razmerje duševnega ravnovesja oziroma neravnovesja do brzine njegovega vozila. Ako se to ravnovesje poruši in je brzina večja, kakor pa jo more s svojo duševno koncentracijo obvladati, potem se voznika polasti omamljiva opojnost divje vožnje, ki se lahko konča z nesrečo. Tudi vozniki avtomobilov bi morali imeti več samoodgovornosti in več discipline!

Ze iz povedanega vidimo, da vprašanje cestnega reda ni le stvar dobro organiziranega policijskega nadzorstva. Mnogo ima pri tem govoriti razum in srce in zlasti čut in soodgovornost za sočloveka, za celotno človeško družbo. Zato imajo pri tej stvari poleg policistov in pravnikov tudi vzgojitelji važno, če ne celo odločilno besedo.

„Angleški načrt“ o odcepitvi sudetskih pokrajin v Pragi

Češkoslovaška vlada odgovorila „Angleški načrt“ sprejet kot podlaga za nova pogajanja

Praga, 20. septembra. KTS. Snoči je bila v predsedstvu vlade skupna seja članov političnega odbora ministrov in predsednikov političnih strank. Predsednik vlade jim je razložil londonske sklepe.

Po večerašnjih konferencah so se seje čl. vlade nadaljevale tudi še danes dopoldne s konferencami med ministri raznih resorov in s posvetovanji v okviru ministrskega političnega odbora. Vlada je bila v stalni telefonski zvezi s Parizom in Londonom. Ti razgovori trajajo tudi še po 13. uri. Po tej izmenjavi misli se bo češkoslovaška vlada najbrže drevi ponovno sestala na sejo.

V zvezi z današnjo sejo se je zvedelo, da misli češkoslovaška vlada poslati noto Veliki Britaniji in Franciji. V noti bo CSR pristala na predloge teh dveh držav kot na osnovo za nadaljnja pogajanja, vendar bo vlada zahtevala informacije in pojasnila glede raznih točk predlogov. Dokončno stališče bo češkoslovaška vlada zavzela šele potem, ko bo končana ta izmenjava misli. Po informacijah iz vladnih krogov je pristanek na angleški načrt najverjetnejši, čeprav o tem še ni pravega sklepa.

Poluradna »Prager Presse« piše pod velikim naslovom: Življenjski interesi CSR bodo popolnoma zavarovani. Med vsemi odgovornimi činitelji vlada popolna edinstvo.

Do 13. ure v Londonu še ni prispel noben uradni odgovor češkoslovaške vlade.

London, 20. septembra. Podlagi najnovejših informacij govore, da ne bo prej določen datum za drugi Chamberlainov obisk pri Hitlerju, dokler ne pripe odgovor češkoslovaške vlade. Pristojni krogi pa sodijo, da se bo Chamberlain tudi pod tem pogojem v sredo zjutraj že mogel odpeljati Godesberg.

Praga, 20. sept. c. Govorilo se je, da bo češkoslovaški odgovor objavljen ob 17. uri, toda

tedaj so uradno izjavili, da bo najbrže šele čez poldruho ali dve uri.

Havasov dopisnik pa je že izvedel, da bo odgovor češkoslovaške vlade pritriljen v načelu, pač pa bo vlada zahtevala pojasnila in izrazila tudi nekaj protipredlogov.

London, 20. sept. b. Listi poročajo iz Pariza, da je češkoslovaška vlada vprašala francosko vlado, če bo stopil v veljavo francosko-češkoslovaški pakt o pomoči, ako češkoslovaška vlada odkloni predlog francoske in angleške vlade. Praga na to sploh ni dobila odgovora.

London, 20. septembra. »Daily Express« in »Daily Mail« prinašata pod velikimi naslovi vest, da je Praga v načelu pristala na francosko-britanski načrt. »Daily Mail« se zlasti sklicuje na intervju, ki ga je Führer dal Wardu Priceu in v katerem Hitler točno podaja nemško stališče. List pravi, da bi bila prava blaznost, če bi kdo skušal zgodovinske napake še povečati z vojno.

Tudi sovjetska Rusija odpovedala pomoč

Praga, 20. sept. Včeraj je radio-Moskva, očitno pooblaščen od sovj. vlade, poročal, da če Francija ne bo nastopila v morebitnem spopadu med Nemčijo in Češkoslovaško, tudi Rusija ne bo nastopila s sovjetsko vojsko. Občinstvo je seveda to izjavo dobro slišalo, toda listi je niso prinesli, da ne bi bil porazni vtis še večji.

London, 20. sept. AA. Diplomatski dopisnik »Evening Standard« je zvedel, da se je Češkoslovaška obrnila na Moskvo s prošnjo za nujno pomoč. Sovjetska Rusija je to prošnjo Prage zavrnila z motivacijo, da ne more poslati vojske.

Chamberlain v kratkem odpotuje k Hitlerju

London, 20. sept. Ni izključeno, da se bo predsednik britanske vlade že drevi odpeljal na sestanek s Hitlerjem. Ker je deževno in mlegno vreme, bo najbrže potoval z vlakom. Mislijo, da bo to pot Chamberlaina spremljal Halifax in več višjih uradnikov zunanje ministrstva. Razgovori se bodo začeli vsakekor v sredo in bodo trajali več dni. Po Chamberlainovi vrnitvi se bosta v tork ali sredo prihodnjega tedna sestali obe zbornici. Pri tej priložnosti bo vlada podala izjavo o svojem stališču do češkoslovaške krize. V spodnji zbornici bo govoril Cham-

berlain, v zgornjem domu bo pa Halifax razložil potek sudetsko-nemškega vprašanja in poudaril, ki jo je dala britanska vlada.

Zunanji minister lord Halifax je bil danes sprejet v avdienco pri kralju. Halifax je kralju podal obširno poročilo o zadnjih dogodkih v mednarodnem svetu.

Drugi sestanek med Chamberlainom in Hitlerjem bo po sodbi diplomatskih krogov odločilnega pomena za likvidacijo češkoslovaške krize.

Madžarski in poljski obiski v Nemčiji

Imredy in Kanya pri Hitlerju, regent Horthy in Beck pri Göringu

Berchtesgaden, 20. septembra. c. Danes dopoldne ob 11 sta nenadoma prišla v Berchtesgadenski predsednik vlade Imredy in zunanji minister Kanya. Takoj sta odšla v Obersalzberg, kjer ju je Hitler takoj sprejel v navzočnosti von Ribbentropa. Konferenca se je takoj začela in sta madžarska državnik sta ostala pri Hitlerju na kosilu. Nato sta oba državnika odpotovala v Budimpešto v osebni Hitlerjevem letalu.

Uradno poročilo pravi, da se je ta sestanek danes vršil in sicer je bil na sestanku poleg omenjenih še načelnik madžarskega generalnega štaba Keresztessz.

Dalje pravi uradno poročilo, da se je govorilo o Češkoslovaški, kjer je položaj nevzdržen. Madžarski ministri so za madžarsko manjšino postavili iste zahteve po samoodločbi, kot jih terja nemška manjšina.

Pri razgovorih so ugotovili, da so sedanje razmere na Češkoslovaškem nevzdržne. Kancler Hitler je govoril o nemških vprašanjih, madžarska ministra pa sta obširno tolmačila prav tako brezpogojne zahteve vsega madžarskega naroda, ki hoče imeti pravico samoopredelitve svojih podjarmljenih rojakov v Češkoslovaški.

Regent Horthy pride jutri na lov na posestvo maršala Göring v Rominthern. Na lovu bo ostal več dni in izjavljajo, da ne bo šel v Berchtesgaden.

Na ta lov je povabljen tudi poljski zunanji minister polkovnik Beck.

Varšava, 20. septembra. AA. (Pat.) Shod v Katovicah je bil veličasten. Udeležila se ga je množica več kot 50.000 ljudi iz vseh slojev prebivalstva. Razne organizacije, ki so se shoda udeležile, so nosile napise: »Tješin je bil poljski in bo poljski ostal« »Šleski Tješin mora biti naš« »Zahtevamo vrnitev šleskega Tješina« Shod se je končal z vzkljki vojski in z zahtevo po ustanovitvi prostovoljske legije.

Večerne izjave varšavskih listov komentirajo češkoslovaški problem in ugotavljajo, da so Poljaki iz šleskega Tješina prav tako kakor ves poljski narod in poljska vlada že zdavnaj zavzeli svoje stališče v tej stvari. Možna je samo ena ureditev češkoslovaškega problema, in to je popolna. Dogodki so se razvijali s takšno hitrostjo, da se je ureditev problema s plebsicitom umaknila ureditvi z revizijo češkoslovaških meja. Kakorkoli bodo ustregli zahtevi sodetskih Nemcev, enako je treba ravnati tudi s Poljaki v šleskem Tješinu.

Odgovor praške vlade:

Praga, 20. septembra. c. Nocoj ob 19 je češkoslovaška vlada odgovorila na angleški načrt. Vlada je odgovorila v obliki note, ki je bila izročena francoskemu in angleškemu poslaniku.

Nota razlaga stališče češkoslovaške vlade in odgovarja, da se vlada želi o vsem pogajati naprej v duhu popustljivosti in pomirljivosti.

Pariz, 20. septembra. c. Okoli 20 so v Parizu izvedeli, da je praška vlada odgovorila. Nad tajnostnim praškim uradnim poročilom, ki komentira češkoslovaški odgovor, so nekoliko presenečeni.

za poljske koristi v Gdansk, je v nasprotju z življenjskimi koristimi poljskega naroda in države. Združena ljudska stranka se upira taki politiki in ugotavlja, da stoji slovanstvo pred silnim naskokom svojega nasprotnika, ki bi ga mogel ustaviti samo združeni odpor poljskega in češkega naroda. Shod kmečke opozicije izražajo bratskemu češkoslovaškemu narodu, ki z obudovanjem vredno odločnostjo brani svojo državo nedvisnost, svoje najtoplejše simpatije. Pravice poljske manjšine v Češkoslovaški bi se lahko dosegle s pomočjo razsodišča, tako da bi te zadeve režim ne mogel izrabljati v svoje strankarske namene.

Romunija proti popravljanju meja

Bukarešta, 20. sept. AA. (Stefani) Romunska javnost je zelo razburjena zaradi britanskih in francoskih predlogov zaradi češkoslovaškega vprašanja. Romunija, poudarjajo listi, je odločno proti vsakemu popravljanju meja.

V Rimu pričakujejo, da bo praška vlada odstopila

Rim, 20. sept. b. Po zadnjih vesteh iz Prage bo sedanja češkoslovaška vlada odstopila. Nova vlada, ki bi bila sestavljena na drugi politični osnovi, bi mogla pristopiti k pogajanjem za rešitev predlogov o izvedbi današnjega angleško-francoskega načrta.

Senator Borah Blumu:

Washington, 20. sept. AA. (Stefani) Predsednik parlamentarnega odbora za zunanje zadeve Reynolda je po razgovoru z Rooseveltom izjavil, da ni pričakovati spremembe nevtalnostnega zakona. Prav tako je izključeno izredno sklicanje kongresa pred januarjem. Senator Borah pa protestira proti poskusu Evrope, da zaplete USA v afero, ki se združenih držav nič ne tičejo. Po njegovem bi bilo boljše, če bi Blum, namesto da Roosevelta opozarja na potrebo njegove intervencije v češkoslovaški krizi, Francijo opozoril na njeno dolžnost, da brani Češkoslovaško, kakor se je obvezala.

Na Wallstreetu so v pričakovanju mirnega razpletu evropske krize vrednostni papirji poskočili za 1 do pet točk.

Vsi sudetski Nemci ne bi radi pod Nemčijo

Praga, 20. septembra. Socialno-demokratski poslanec Jaksch, demokrat Koska, poljedelec Köhler in katoliški kulturni politik Reichenberger so podpisali oklic na sudetske Nemce, v katerem pozivajo k osnovanju »Nemškega narodnega sveta«. Obenem izjavljajo, da je četrti načrt češkoslovaške vlade dobra podlaga za pogajanja. Treba je le vse zmote 20 letne narodne države odpraviti.

Liberec, 20. septembra. AA. Ker je večina krajevnih voditeljev sudetske nemške stranke pobegnila, ni več soglasnosti med pristajajočimi nemške stranke. Mladina se navdušuje za priključitev k Nemčiji, starejši ljudje pa odkrito izjavljajo, da dvomijo, da bi priključitev mogla biti boljša od kantonalnega sistema.

Kaj tiči za angleško odločitvijo

London, 20. septembra. »Press Association« poroča, da bo Chamberlain, ki odpotuje v Nemčijo, predložil Hitlerju angleško-francoske predloge, ki naj rešijo češkoslovaško vprašanje in prinesejo Evropi mir, kakor so v Angliji in Franciji prepričani Angleški ministri, tako pravi ta agencija, so razpravljali tudi o zahtevi češkoslovaške vlade, da tudi njo vprašajo v zadevi, ki se tiče nje. Zakaj te zahteve angleški in francoski ministri niso sprejeli. »Press Association« ne pove. Pravi samo, da so bili postavljeni pred vprašanja ogromne važnosti, ki so velika daljnosežna nego vprašanje ureditve sudetskega vprašanja. Naj je bil prvi polet Chamberlaina v Berchtesgaden še tako dramatičen, in naj so bila vprašanja, ki jih je obravnavala angleška vlada v treh sejah preteklega tedna, še tako važna — vprašanja, ki so sedaj stala pred angleškimi in francoskimi ministri, so za svet še veliko večjega pomena.

Kaj so te stvari, ne izvemo, ker jih nikakor ne gre objaviti, a so take, da so z majhno izjemo vsi ministri sprejeli sklepe, ki jih je predlagal Chamberlain. Na vsak način mora ta stvar ostati še precej časa skrivna, vsaj tako dolgo, dokler se Chamberlain ne vrne s svojega drugega obiska pri Hitlerju. Obenem so angleški in francoski ministri spoznali, da se mora vprašanje rešiti čimprej in da Chamberlain tudi ne

smo odlašati drugega poleta v Nemčijo. Ni verjetno, da bi ga spremljal kak francoski minister, pa tudi noben drug zastopnik kakšnega naroda, ker bi to imelo lahko nevarno posledico, da bi se hotele tudi še druge države mešati v ta pogajanja in bi iz zaupnih razgovorov med ministrskimi predsedniki angleške vlade in vodjem nemškega rajha nastala mednarodna konferenca, ki bi bila brez rezultata, bi stvar zavlekla ter položaj še poslabšala.

Nemški tisk o posvetovanjih in sklepanjih angleškega in francoskega kabineta ne priobčuje ničesar, v javnosti pa pravijo, da jih ti sklepi zadovoljujejo. Mnogi so mnenja, da sta Anglija in Francija od Hitlerja zahtevali za svoje popuščanje v češkoslovaškem vprašanju znatnih protiuslug, ki pa niso znane. Tode uradni krogi to zanikajo in pravijo, da sta Anglija in Francija v vprašanju sudetskih Nemcev popolnoma spremenili svoje stališče in da nikakor ne mislita na ta način izsiliti od Nemčije stvari, ki sta jih od nje že prej zahtevali, a jih Nemčija ni mogla dati.

Praga, 20. septembra. AA. »Sozialdemokrat« prinaša članek g. Jakscha, ki pravi, da britansko-francoski načrt ne bo odstranil vojne nevarnosti. List poudarja, da se Berlin ne bo zadovoljil s pešičo sudetskih pokrajin, ker želi Berlin surovine,

Mešana čustva v Parizu

Pariz, 20. sept. b. Vsa francoska javnost je pod močnim vtisom dogodkov zadnjih dni in zelo komentira francosko-angleški načrt ter včerašnje burno seja francoske vlade, na kateri se je z ogorenjem razpravljalo o rezultatu londonske konference. Daladier je moral raztolmačiti predloge in obrazložiti okolnosti, pod katerimi sta se on in Bonnet po hudem prerekanju morala znajti na isti črti z Anglijo. Eden izmed najvažnejših dokumentov, ki ga je Daladier predložil, je bilo dejstvo, da je britanska vlada izjavila francoskim državljanom, da ona ne oporeka Franciji pravice do izpolnitve njenih vojnih obveznosti, da pa se Anglija ne more odločiti za vojaško podporo Franciji, dokler ne bo ogražena integralnost francoskega področja samega. Pod temi okolnostmi, tako je dejal Daladier, sem bil prisiljen in ematral sem tudi za svojo dolžnost sprejeti britanski načrt vsaj v tem smislu, da se le-ta predloži Pragi.

Zürich, 20. sept. Dopisnik »Zürcher Zeitung« piše iz Pariza: »Rezultati francosko-angleške ministrske konference so v Parizu vzbudili mešane občutke. Razum tem sklepom pritrjuje, narodni ponos pa smatra te koncesije za izredno daljnosežne. Oceptev večjega dela sudetsko-nemškega ozemlja pomenja Hitlerjevo zmago, ki jo je mogoče le s tem opravičiti, da bi se sicer spor nadaljeval in da bi Evropi ostalo gnezdo neprestanih nemirov. Spriču Hodžovih izjav pa dvomijo, da bi Češkoslovaška tolikšno izrav hotela doprinesti. Francoski ministri so sledili Chamberlainu, ker niso hoteli zatajiti načela samoodločbe, ki so ga slovesno proglasile Wilsonove točke. Pač pa so odklonili plebiscit, ker bi tako načelo pomenjalo novo razstrelivo za evropski red.

Obmejni spopadi

Praga, 20. septembra, AA. (ČTK). Preteklo noč so oborožene tolpe, ki so prišle iz Nemčije, izvršile več napadov na češkoslovaške enote, ki branijo mejo. V Starostvi pri Brumovu je skupina 15 moč, oboroženih s puškami in revolverji, napadla tamkajšnje carinarne. Trije češkoslovaški carinarji so odgovorili na streljanje. Ko so carinarji dobili ojačenje, so napadalcii zbežali v Nemčijo.

Pri Dubi je neki neznanec metal kamenje v češkoslovaško strazo in jo lažje ranil.

V občini Habarechtici pri Frindlantu je skupina kakih 13 ljudi, ki so prišli iz Nemčije, napadla carinarje in metala nanje bombe nemškega porekla. Nato so napadli carinarne in skušali zavzeti občinsko poslopje. Vmes je posegel oddelek orožnikov, vojakov in policije z oklopnimi avtomobili. Carinarja je popolnoma razdejana. Ranjenih je 6 carinarjev in vojakov. Tudi napadalcii so ranjeni, vendar so jih prenesli na nemška tla. Med napadalcii so ljudje spoznali člane sudetsko-nemške legije. V občinskem poslopiju, kjer so se branili utrdili, vlada red.

V Horni v okraju Maršovu so zažgali carinarno. Napad je prišel z nemškega ozemlja in se je dvakrat ponovil. Tudi med temi napadalcii so bili člani sudetsko-nemške legije z orožjem nemškega porekla.

Po poročilih, dobjenih od opoldne, je ponoči prišlo še do več napadov na češkoslovaška tla. 20 oseb, zbranih na nemških tleh, je kakih 40krat ustrelilo proti vasi Bilavoda v okraju Fridovu na češkoslovaških tleh, tako da je bila vas od treh do petih zjutraj trajno v nevarnosti. V vasi Hranice, v okraju Znojmou, je prišlo do napada na carinarno. Iz razdalje kakih 30 m je iz nekega jarka na nemških tleh padlo na carinarno osem streliv.

Osebnosti

Belgrad, 20. septembra, m. V. 3. skup. I. stop. je napredoval dr. Jakob Dolinar, sodnik apelacijskega sodišča v Zagrebu; v 7. skup. sta napredovala pri državemu rudniku v Ljubiji za rudarskega višjega pristava inž. Milan Marušić; za tehničnega nadzornika Janko Cuderman; za pomožnega pregledovalca vlakov je postavljen v 9. skup. na področju subotškega žel. ravnateljstva Srečko Zore, dosedanjí uradniški pripravnik.

Belgrad, 20. sept. m. Napredovali so: za ravnatelja Higienškega zavoda v Ljubljani v 4-I skup. dr. Ivo Pirc; za višjega svetnika zdravstvenega doma v Celju v 4. skup. I. stopnje Jakob Rebernik; za višjega svetnika pri mariborskem okraju v 4-II skup. dr. Ivo Zorjan; za tehničnega svetnika Higienškega zavoda v Ljubljani v 4-II skup. inž. Bojan Guzelj; za primarnega zdravnika splošne državne bolnišnice v Ljubljani v 4-II skup. dr. Vladimir Guzelj; za zdravstvenega svetnika pri načelstvu konfiškega okraja v 4-II skup. dr. Ivo Rudolf; za šefa oddelka splošne drž. bolnišnice v Ljubljani v 4-II skup. dr. Robert Blumauer; za svetnika pri načelstvu dolnjeendavskega okraja v 5. skup. dr. Danilo Lipnjak; za primarnega zdravnika splošne drž. bolnišnice v Ljubljani v 5. skup. dr. Ljudevit Mršun; za primarnega zdravnika splošne drž. bolnišnice v Ljubljani v 5. skup. dr. Sabina Proprtnik, dosedaj asistentka 6. skup.

V prosvetnem ministarstvu je postavljen za prosvetnega referenta za srednje šole g. Kos Josip, učitelj mešč. šole v Mariboru.

V Gornji Radgoni je postavljen za upravitelja meščanske šole g. Kos Alfred, dosedanjí učitelj II. deške mešč. šole v Mariboru; v Trzinu je postavljen za upravitelja mešč. šole g. Vončina Edgar, dosedanjí meščanskoškolski učitelj v št. Vidu pri Ljubljani; na Rakeku je postavljen za upravitelja mešč. šole g. Gorišek Josip, dosedanjí učitelj mešč. šole v Skofji Loki.

Z odlokom pravosodnega ministra je imenovan za pristava pri okrajnem sodišču v Ptujju Anton Zupan, pristav v Mariboru.

Upolnojen je ravnatelj realne gimnazije v Ptujju dr. Maks Kovačič.

Z odlokom pravosodnega ministra so imenovani: za javnega notarja v Ljubljani dr. Anton Bartol, notar v Mariboru, za notarja v Mariboru dr. Ludvik Grobelnik, notar iz Ribnice, za notarja v Ribnici Alojzij Šone, notarski pripravnik iz Ljubljane.

Odlikovani so bili z redom Belega orla I. stopnje armadni general Josip Kostič; z redom Belega orla III. stopnje divizijski general Radovan Obradović; peh. brigadni general Vladimir Milošević in topniški brigadni general Milan Pešič; z redom Jugoslovanske krone II. stopnje peh. brigadni general Jetar Radivojević; z redom sv. Save II. stopnje intendantski brigadni general Danilo Nenadović.

Odlikovani so bili z redom sv. Save V. stopnje nižji vojaški uradnik I. razr ekonomske stroke Luka Jelić in peh. kapetan I. razreda Demetrijić; z zlato medaljo za vestna službovanje pa peh. narednik vodnik I. razreda Fran Skučica.

Kot protiusluga, ki jo Francija nudi Češkoslovaški, je garancija Anglije za meje okrnjene države, ki bo oropana strateških meja. Tu se zaenkrat ne govori o nevtiralizaciji Češkoslovaške, ki bi se morala odpovedati svojim zvezam, ampak bi Češkoslovaška ostala zunanje-politično aktivistična država, ki bi ohranila svoje zveze. Na ta način mislijo Francozi, da evropsko ravnovesje ne bo preveč porušeno, kar bi se zgodilo, če bi Češkoslovaška morala biti nevtiralizirana. Nad dve uri so se angleški ministri ločno posvetovali o tej zahtevi, ki naj Anglijo stalno obvezuje v Srednji Evropi. Odpor angleških ministrov Simona, Hoarea in Kingsley Wooda je bil končno premagan in Chamberlain je francoskim ministrom sporočil sklep, da Anglija pristane na svoje obveze nasproti novi Češkoslovaški. Tako je v končni objavi bilo lahko reči, da je med Anglijo in Francijo popolno soglasje glede Češkoslovaške.

Vis „ang’škega načrta“ v Ameriki

Newyork, 20. septembra, AA. (Reuter.) Ameriški listi silno ostro obojajo sklep britanske in francoske vlade, da priporočijo Češkoslovaški odstop dela sudetske pokrajine Nemčiji. »Newyork Times« piše, da pomeni ta sklep konec varnostnega sistema, kakor so ga zgradile mirovne pogodbe. »Newyork Herald Tribune« pravi, da veliki demokraciji nista samo žrtvovali Češkoslovaške, temveč sta ji celo zapovedali samomor. »Daily News« pa pravi med drugim: »Če bi Velika Britanija in Francija morali v vojno zaradi CSR, je nedvomno, da bi bilo glavno bojišče Češkoslovaška. Kdorkoli bi zmagal, Čehov ne bi bilo več.«

Poštno ravnateljstvo v Pragi je odredilo, da se morajo vsa pisma pošiljati odprta. Isto velja tudi za denarna pisma. V zavojih ne sme biti nobenih pismenih sporočil.

Praga se brani pred nemško propagandno ofenzivo

Praga, 20. septembra. Pod naslovom »Nemška lažniva kampanja«, piše oficijozna »Prager Presse« med drugim: »Nemški javnosti se o dogodkih v Češkoslovaški kaže slika, ki sploh ne odgovarja dejstvom. Nemški tisk si prizadeva, da poedine in takoj zadušene nemire v sudetskem ozemlju na ta način predstavlja, kakor da je celotno ozemlje v revoluciji in kakor da bi bili varnostni organi Češkoslovaške, ki s skrajno obzirnostjo postopajo, napadalcii. Celu temu oporekajo, da bi bili pristavi sudetsko-nemške stranke oboroženi in da rabijo orožje. Popolnoma je zamočal nemški tisk, da je policija našla zaloge orožja, in nič ne povedo, da je bilo ubitih večje število varnostnih organov. Namen takšnega pisanja, ki slika v najbolj divjih barvah razmere na Češkoslovaškem, je edino le ta, da pokaže, da je nadaljnje sožitje med Čehi in Nemci nemogoče.«

V armadi edinstvo

Praga, 20. septembra. ČTK poroča: Dunajski radio je objavil vest, da sta v češkoslovaški armadi dve smeri, od katerih bi ena bila nepomirljiva, druga pa da želi ustreči sudetsko-nemškim zahtevam. Z ozirom na to je vojni minister Mahnik izjavil: »Češkoslovaška armada je pokorna celotni republikli in je ojej na razpolago. Zaveda se, da se kot bramba države nima pravice vtikati v politiko, ki je stvar predsednika vlade in predsednika republike, za katerima stoji enodušno vsa armada. Narod, vlada in armada tvorijo tako lepo in brezmadežno enoto, da je nasprotnik hudo. Odtod te laži. Češkoslovaški narod jih pozna in jih kot smešne odklanja.«

JNS se posvetuje o sebi

Belgrad, 20. sept. m. Včeraj in danes je bila v Belgradu seja glavnega odbora JNS. Vodil jo je Peter Živković, ki je bil vidno nerazpoložen. Zaradi vedno pogostejših vesti, da so strankini voditelji pričeli zapuščati stranko v posameznih krajih, je pozval vse navzoče, naj vsak kar odkrito pove svoje mnenje. Živković je s tem hotel doseči mirno rešitev vseh vprašanj in prepričati, ali vsaj zavrti še večji razpad stranke. Na seji se je v glavnem razpravljalo samo o vprašanju, kaj naj stranka ukrene za primer parlamentarnih volitev. O tem vprašanju, ki JNS najbolj interesira, ker od rešitve tega vprašanja zavisi še možnost za nadaljnje životarjenje, so govorili skoraj vsi govorniki. Nekateri so menila, da bi bilo nujno potrebno storiti vse, da bi se doseglo sodelovanje z JRZ. Drugi so zagovarjali potrebo nastopiti s tako zvano združeno opozicijo, tretji pa so se zavzemali za to, naj bi stranka pri volitvah nastopila samostojno. Nekateri pa so izjavili, naj to vprašanje reši Živković sam.

Seja je potekala zelo burno. Nekateri člani

Dva nova bana

Belgrad, 20. septembra, AA. S kraljevim ukazom je imenovan na predlog predsednika vlade in zunanje ministra za bana primorske banovine dr. Mirko Buić, minister n. r., in za bana moravske banovine Janjicije Krasojević, pomočnik bana moravske banovine.

Zahvala za sprejem, prirejen Mussoliniju

Ljubljana, 20. sept. Danes je ban dravske banovine dr. Marko Natlačen sprejel italijanskega generalnega konzula v Ljubljani Guerini Maraldija. Konzul Maraldi je ob tej priliki sporočil banu zahvalo Mussoliniju in grofa Ciana za lep sprejem, ki je bil prirejen Mussoliniju na naši meji pri Planini.

Brivska pravda

V Združenju brivcev, frizerjev in kozmetikov, ki je lani slavilo 50 letnico svojega obstanka, so nastopile prave napete razmere, zlasti proti zdajšnjemu predsedniku Ivanu Dorčecu. Opozicija je nastopila proti takratni upravi in predsedniku. Na Zbornico TOI je bila poslana daljša vloga, ki jo je podpisalo 28 brivskih mojstrov in ki je zahtevala revizijo, češ da so v upravi razne nerednosti. Lani je bil po preiskavi postavljen komisar v osei g.

Vojno brodogojstvo Sovjetske Rusije

Razume se, da igrajo ali pa bodo igrale v mednarodnem položaju veliko vlogo tudi pomorske vojne sile onih držav, ki obrobujajo tako imenovano Vzhodno morje ali Baltik. Javnosti pa je o teh vojnih brodogojstvih do sedaj malo znanega, izvzemši nemške mornarice, ki je pravkar obisku madžarskega regenta Horthyja dobila novo veliko bojno enoto na Vzhodnem morju, »Princev Evgenac, čigar ime je združeno tudi z našo zgodovino. Kar se tiče švedskega vojnega brodogojstva, je najmočnejše za nemškimi in ruskimi, se pa nahaja v stanju velike predelave posameznih enot po sodobnih pogledih. Finska vojna mornarica je svoj gradbeni program, s katerim je začela pred devetimi leti, izvršila šele na polovico. Njeni dve največji oklopnici ne moreta na visoko morje, da tam dalj časa operirata, ker imata premajhni posadki. Tudi švedske vojne ladje niso sposobne, da bi operirale preko otočij okoli Stockholma, Aalandskih otokov in Gotlanda ali kvečjemu preko danskega otoka Bornholma, pač pa lahko skupaj s Finci zapro Botniški zaliv pri Aalandskih otokih, da štiti važna severnošvedska industrijska pristanišča pred sovražnim napadom. Poljska mornarica, kakor tudi mornarice drugih malih baltskih držav morejo samo opravljati stražarsko službo ob svoji obali. Za operacije na visokem morju prideta resno v poštev samo nemško in sovjetsko brodogojstvo.

Kako je z rdečim brodogojstvom — tako se vprašamo — zakaj o tem brodogojstvu se do sedaj ni slišalo skoraj nič. Na podlagi zanesljivih podatkov mremo povedati o njem sledeče: Po strašnem porazu carskega brodogojstva pri Čušimih se je carska vlada pobirgala za to, da rusko brodogojstvo čimprej obnovi. Zgradila je novo brodogojstvo, ki sicer ni bilo številno, toda za tiste čase zelo sodobno, dobro vodeno in boja sposobno. Za časa svetovne vojne je carsko brodogojstvo v prostoru do Libave prizadejalo nemškemu vrhovnemu pomorskemu poveljstvu veliko skrbi in dela, zlasti se je odlikovalo v polaganju min, s čimer je vzbudilo občudovanje vseh strokovnjakov. To carsko brodogojstvo, kolikor ga niso Nemci potopili, je še danes jedro sovjetske vojne mornarice. To so 3 velike bojne ladje razreda »Sevastopol«, ki so zapustile ladjedelnice leta 1911. Sovjetska vlada jih je predelala v letih 1928 do 1933. Imajo danes vsaka po 12 topov kalibra 30,5 cm in so boja sposobne ter topniško najmočnejše bojne ladje v severnem delu Vzhodnega morja. Z modernimi nemškimi bojnimi ladjami pa se težko dajo primerjati.

Te dni pa se je posrečilo Rusom, da so zgradili moderno križarko 8000 ton, kateri so dali ime »Kirov«. Gradili jo jo dolgo, kar je en dokaz več, da sovjetska proizvodnja tudi na tem polju šepa. Vendar bodo zgradili še nadaljnjih šest križark tega tipa. V zadnjem času so sovjeti tudi sklenili, da bodo zgradili tip težkih križark do 10.000 ton in je prva teh ladij namenjena za Vladivostok. Aktualnega pomena pa so zaenkrat veliki rušiči razreda »Leningrad«, ki imajo po 3000 ton, 5 topov kalibra 13 cm in 6 cevi za sprožitve torpedov. Te ladje imajo velik delovni radij, kar pomeni, da lahko nadomeščajo prave križarke v območju od Murmanskega zaliva do Severnega morja, kakor tudi iz Kronstadta do nemške obale na Vzhodnem morju. V Kronstadtu pa je vsidra-

nih tudi 72 dobrih podmornic. Sovjeti si tudi prizadevajo za gradbo učinkovitih min, v čemer so Rusi menda prvi strokovnjaki na svetu. Zgradili so tudi sodobni minonosec »Martik, ki nosi 300 ton. Dobro je tudi rusko mornariško letalstvo, čigar število pa ni znano; bo jih pač več sto letal.

Nekoliko pravilno se pa sliši, da hočejo sovjetski zgraditi 3 bojne ladje velikanke po 35.000 ali celo 40.000 ton vsako, s topovi kalibra 40,6 cm. Veliko vprašanje je, če sovjeti take gradbe finančno in tehnično zmorejo, oziroma to sploh ni vprašanje, ker sta samó dve državi na svetu, ki bi tak načrt zmogli, in to sta Anglija in Združene države Severne Amerike. Brez njunje pomoči Rusi teh ladij ne bodo mogli zgraditi. Zelo slaba točka ruske brodogojne politike pa je od nekaj tudi ta, da mora njeno vojno brodogojstvo biti razdeljeno na štiri brodogojna oporišča, oziroma pristanišča, med katerimi je zveza zelo dolga in težavna, to je Leningrad, Murmansk, Sevastopol in Vladivostok. Kar se tiče evropskega severnega, oziroma severovzhodnega bojišča, vemo, da je prekop med Vzhodnim in Belim morjem pozimi neploven, poleti pa morejo pluti skozi samo rušiči. Vprašanje je tudi, če brodogojstvo, ki je v Vzhodnem morju, lahko prodre čez Finski zaliv.

Važen za vsako brodogojstvo je tudi človeški material. V tem oziiru so sovjeti prav tako kakor svojo kopno armado, oslabili tudi svoje vojno brodogojstvo, kolikor se tiče častnikov, ki žive pod hudim terorjem. Zlasti je vsak specialist na sumu nezanesljivosti kot buržuj ali pa trockist, ker so specialisti povsod ljudje, ki imajo svoje nazore. Sicer menijo, da si ustvarjajo sovjeti svoj pomorski naraščaj zlasti po pospeševanju morskoga plovstva v polarnem območju. Število polarnih junakov pa je majhno in vprašanje pomorskega naraščaja je za sovjetsko Rusijo veliko težje nego za carsko, ki je bila gospodarica baltskih dežel, ki so dajale carstvu najboljšje mornarje.

Zelo pa je upoštevanja vredna sovjetska trgovinska mornarica. Steje okoli 670 ladij, ki imajo vsega 1.258.236 ton. V primeru vojne tvori moštvo trgovinskega brodogojstva v velikem odstotku znatno nadomestitev za moštvo na vojnih ladjah. Narast sovjetske mornarice bi bil v prvi vrsti zelo nevaren Švedski in Finski, ker bi se lahko polatila Aalandskih otokov, od koder sta ogrožena tako Stockholmski kot finski pristanišča Abo in ki zapirajo dohod v Botniški zaliv. Ruski napad bi ne bil naperjen samo proti tema dvema državama, o katerih je znano, da hočeta v kakšnem konfliktu med Rusijo in Nemčijo ostati nevtiralni, ampak bi v prvi vrsti lahko onemogočil transport severnošvedskega železa in jekla. Med Švedsko in Finsko že dolgo teko pogajanja, kaj narediti z Aalandskimi otoki, ki bi igrali v primeru kakšne vojne v teh morjih najvažnejšo vlogo. Severne države gredo za tem, da bi takó Nemčiji in Rusiji, kakor eventualno tudi britskemu brodogojstvu zaprle pot v Vzhodno morje z nevtiraliteto verigo. Skandinavske države pa v zadnjem času tudi navdaja skrb, da ne bi preveč naraslo sovjetsko brodogojstvo, in si zato v razgovorih z Anglijo prizadevajo, da bi se nekaj ukrenilo, da bi se ravnotežje brodogojstvij v Vzhodnem morju trdno zamajčilo po nekem ključu.

Drobne domače in tuje

So. Stolica in svetovni položaj

Rim, 20. sept. V Vatikanu z velikim zanimanjem zasledujejo razvoj sedanjih političnih dogodkov v svetu. Papežev državni tajnik je vsak dan obširno informiran od praške nunciature o dogodkih v Češkoslovaški. Pogosteje kakor sicer odhaja kardinal Pacelli poročati sv. očetu v Castel Gandolfo. Papež je pozval vse rimske samostane k molitvi, da se odvrne grozeča vojna. Čeprav vatikanski krogi ne dajejo nobenih oficijelnih izjav k sedanjemu stanju, je vendar opaziti bolj opti-

mistično razpoloženje in prevladuje upanje, da se bodo vprašanja, ki se tičejo Češkoslovaške, dala urediti na miren način.

Protest proti kongresu brezbožnikov

London, 20. septembra. Kot protest proti Kongresu brezbožnikov, ki ga je vlada dovolila, je katoliška Cerkev organizirala tiho procesijo po londonskih cestah. Pod vodstvom kardinala Hinsleya, westminstrskega nadškofa, je v procesiji korakalo nad 50.000 vernikov.

Zunanji minister nekdanje Abesinije umrl

London, 20. septembra, AA. (Reuter.) Bivši abesinski cesar Haile Selasi se je udeležil danes pogreba svojega bivšega notranjega ministra.

Seja banovinskega odbora JRZ za drinsko banovino

Belgrad, 20. septembra, AA. Ko je danes dopoldne minister dr. Spaho otvoril sejo ožjega banovinskega odbora JRZ za drinsko banovino, je orisal splošni politični položaj in podčrtal zaslugi sedanjega ministra dr. Stojadinovića za ohranitev miru. Nato je omenjal delovanje kraljevske vlade, ki po načrtu stremi za to, da se v vseh panogah javnega življenja podpre gospodarski napredek in gospodarsko okrepnjevanje naše domovine in njene privalstva.

Po govoru dr. Spaha se je vršila debata o političnih razmerah v drinski banovini. Pri tej priložnosti so govorili, da stoji politika JRZ odlično v banovini, ker je ljudstvo pravilno pojmovalo vse, kar je politika JRZ dosegla v zadnjih treh letih preko svojih zastopnikov v vladi dr. Stojadinovića.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. sept. AA. Z odlokom ministra za telesno vzgojo od 7. t. m. so določeni za delo in nadzorovanje pri nedeljskih tečajih za obvezno telesno vzgojo teniški igralci Kukuljević Franjo, Punčec Franjo, Palada Josip in Milič Dragutin.

Mlad vremenski napovedovalec

Mlad znanstvenik v Ljubljani je iznašel nov način, kako se v naprej določi vreme. Svojo napoved za ves september in oktober nam je dal na razpolago. Za poskušnjo prinašamo nekaj njegovih napovedi, da vidimo, kako se bodo uresničile:

21. september: Vreme se bo razjasnilo, toplota bo zrasla, veter jugozahodnik.

22. september: Po večini jasno, podnevi okoli 20 stopinj toplota. Veter jugozahodnik.

23. september: Oblačnost bo narasla, najbrž bo deževalo Podnevi bo toplota padla.

24. september: Po večini oblačno, včasih dež, ki bo začel šele popoldne. Temperatura bo rasla.

25. septembra: Dopoldne spremenljiva oblačnost in včasih dež. Čez dan bo kakih 20 stopinj toplota.

Ob 30 letnici septembrskih dogodkov

20. septembra pred tridesetimi leti sta padli dve slovenski žrtvi, 15 letni četrtolosec Ivan Adamič in strojnik Narodne tiskarne Rudolf Lunder, 24 let star, ustreljena od vojakov 27. avstrijskega pešpolka, ki je nosil ime po kralju Belgijcem in ki je tiste dni bil poslan od vlade na ulico, da z vsem vojaškim aparatom takratne ljubljanske posadke vred kroti manifestacije in demonstracije Slovencev kot odgovor na surovi napad, ki so ga bili uprizorili nemčurji v Ptuj v nedeljo 13. septembra o priliki 25. skupščine Družbe sv. Cirila in Metoda.

Tiste manifestacije in demonstracije, ki so bile seveda povsem upravičene, niso ogrožale nikogar ter so prizadele le majhno škodo oknom Kazine, Nemci in nemškutarji pa, ki so baš v tih letih čedalje bolj dobivali v roke krmilo monarhije, ki je slabotni vladarji niso ne mogli ne znali pa tudi ne hoteli preurediti v državo, pravično svojim narodom, so to priliko izrabili, da se masujejo nad Slovenci, ker so si upali na ulico, da dajo duška svojemu užaljenemu narodnemu čustvovanju. Neposredna krivda za krvavi konec tistega dne leži na graškem poročniku Majerju, ki je poveljeval četi 27. pešpolka, posredna in globlja krivda pa za zadene takratni avstrijski režim. Globoko ogorčenje in žalost, ki se je takrat polastila vsega slovenskega naroda, je bila tem večja, ker imamo Slovenci ves čas pred svetovno vojno zaznamovali samo eno tako žrtev Nemcem naklonjenega avstrijskega režima, kmečkoga fanta Rodeta, ki ga je orožnik zabolal o priliki narodnega tabora na Jančnem v osemdesetih letih.

Toda leta 1908 Slovincem ni samo slučajno zavrela kri, ampak sta nesrečni in nedolžni žrtvi največ doprinešili k temu, da se je naš narod opogumil, da je v globini srca dal slovo monarhiji ter vzplamtel v trajni zavesti svojega narodnega imena in bitja. Kri teh dveh mladih bitij ni bila prelita zastonj, ker se je iz nje dvignil plamen narodne odločnosti v siebernem slovenskem človeku in smo si s tem zaslužili svojo svobodo v bodoči lastni jugoslovanski državi. Beležiti pa je tudi treba, da se je ob tej priliki vse naše slovensko ljudstvo zedinilo, da so za čas izginile vse strankarske razlike in da je utihnila naša notranja borba vsaj za nekaj časa in menda tudi to ni bilo zastonj.

Avstrijska oblast, ki je sploh bila slabotna, majava in spremljiva, se je pred manifestacijami žalosti in ogorčenja po dogodku 20. septembra zlasti zaradi nastopa takratnega deželnega in državnega poslanca dr. Ivana Sušteršiča, čigar slovenska zavest je bila kljub njegovemu znanemu čustvovanju za dinastijo in monarhijo vzvišena nad vsak dvom, spočetka potuhnila, potem pa se je kmalu zopet oživila in razpustila Narodni odbor, ki je v tistih dnevih prevzel v Ljubljani skrb za red in mir, da se ne bi s kakšnimi nepremišljenimi koraki prizadela naša stvarja škoda, in v katerem so bili pod predsedstvom enega najboljših naših narodnih mož, dr. Danila Majarona, kot člani dr. Pečan, poslanec Gostinčar, novinarji Terseljav, Štete in Pustoslavšek ter dr. Kokalj. Oživila je stvar oktobra meseca, ko se je zbral parlament, v katerem je bila vložena tozadnja interpelacija Slovensko-hrvaškega kluba in so se tudi takrat v hudi debati kot naši zvesti zavezniki v borbi za pravice slovenskih narodov izkazali bratje Čehi. Dve leti potem se je ob priliki aneksije Bosne pokazalo, da kljub kmalu zopet vzplamtel strankarski borbi ptujski dogodki in krvava tragedija v Ljubljani niso šli mimo nas brez globokega sledu v narodni duši, kar je bila tako rekoč druga etapa na poti, ki nas je preko svetovne vojne privedla v naročje narodni državi Jugoslaviji.

Zato je pač spomin na tiste dneve svet siebernemu Slovincu in vse naše ljudstvo ga prav te težke dni, ko se v mednarodnem življenju Evrope zopet kosata nasilje in pravica, obnavlja v svojem srcu kot žalosten pa obenem svetel dogodek našega političnega življenja. Naj bi nas bodril in krepil tudi nadalje in naj bi bil resen opomin vsem, da je vsaka sila samo nekaj časa.

>Slovenec<, ki je bil že krepko reagiral na surovi napad nemčurjev na skupščino Sv. Cirila in Metoda v Ptuj, je takoj izdal posebno izdajo o krvavem dogodku v Ljubljani v tako ostri obliki, narekovani od skrajnega ogorčenja, da se danes ljudje čudijo, kako da ga oblast ni zaplenila, kakor tudi ni zaplenila ostalega slovenskega časopisja, čeprav je naravnost bila napadena vojaška oblast sama. Deloma je to razlagati iz zelo liberalnega tiskovnega zakona in postopka v tistih časih, deloma pa je razumljivo iz nekega omtrevanja, v katero je po tistem krvavem dogodku padla javna oblast, ki je zopet videla pred seboj usodno

Ropar Bakše prijet v Trebnjem

Dve razbojniški tolpi prijeti

Ljubljana, 20. sept. Svoječasno smo poročali o roparskem napadu na Šmartinski cesti, ki ga policija dolgo ni mogla razvolati. 26. junija zvečer se je oglasil v Šventnerjevi gostilni na Šmartinski cesti krošnjar Nikola Makar iz okolice Metlike, ki je tam poklical nekaj vina in vprašal gostilničarja, če bi mogel pri njem prenočiti. Gostilničar mu je povedal, da nima prenočišča v svoji hiši in je nasvetoval Makarju, naj gre v mesto. Vsa ta pogovora pa je poslušalo pri sosednji mizi več pivcev, od katerih sta dva vstala in se ponudila Makarju, da ga spremita v Šmartno, kjer vsta za dobro gostilno, ki ima poceni prenočišča. Makar je nekaj časa premišljal, ali bi šel z nepoznanima moškima ali ne, končno se je pa le odločil. Komaj pa so bili vsi trije le nekaj minut oddaljeni od gostilne, je eden od spremljevalcev nenadoma stopil za Makarja in ga podrl na tla. Ko je krošnjar spoznal, da ga misli oropati, se je začel braniti. Toda prve mu roparju je takoj priskočil na pomoč drugi in oba sta ubogega krošnjarja tako zdelala, da se ni mogel več braniti. Nato sta mu pretipala vse žepa in mu vzela denarnico, kjer je imel 5.700 din, pa še dva kosa blaga za obleke. Nato sta jo urno odkurila proti mestu ter med potjo spremenila smer in zavila nekam čez polje. Makar, ki sta mu roparja zamašila usta z robcem, tako, da ni mogel niti klicati na pomoč, si je šele čez nekaj časa opomogel in odšel nazaj v Šventnerjevo gostilno, kjer je ves razburjen pripovedoval, kaj se mu je zgodilo. Nato je odšel na stražnico v Moste, kjer je ponovno naslikal ves dogodek in podrobno opisal oba napadalca. Stražnik so takoj obvlstili upravo ljubljanske policije in tudi sami prebrskali vse sumljive gostilne v svojem okolju, vendar o obeh napadalcih ni bilo ne duha ne sluha.

Toliko pa so stražniki le ugotovili, da sta jo napadalca odkurila nekam na štajersko stran. Dolgo časa niso mogle oblasti popolnoma nič izvedeti o obeh napadalcih, kljub temu, da so jih v Šventnerjevi gostilni še bolj natančno popisali ko Makar sam. Pred dobrim mesecem pa so oblasti le prijelo nekega Maksa Koglerja, ki se je vdal, da je s svojim tovarišem Ivanom Bakštom 26. julija res

posledico tiste avstrijske režimske metode, ki jo je bil grof Taaffe v osemdesetih letih tako sijajno označil z besedo »ortvuršljanec«, v katerem so se od časa do časa vrstili spopadki histerične odločnosti za popuščanjem ostarele slabosti. Svoj uvodnik v ponedeljek je »Slovenec< končal s temi spominoma vrednimi besedami:

>Is prelite slovenske krvi pa zrasti slovenska neskalska moč in kakor je bil slovenski grob ob turarskih predznostih na Jančnem mejnik preporditve Ljubljane v slovensko središče, tako naj bodo grobovi teh dni klie k združenju vseh nesebičnih Slovencev, kri, ki se je prelila večeraj, naj pošlahtni slovenstvo in njegovo odprno moč.<

Podoben uvodnik je bil v torek 22. septembra, v katerem je Slovenec dokazoval neupravičenost postopanja vojaštva, zoper katero se je dr. Ivan Sušteršič takoj v odprtem in objavljenem pismu pritožil na vojnega ministra barona Schonacha, ki je nato odredil preiskavo. Tudi na dan pogreba je »Slovenec< primerno komentiral ta dogodek in je Krek (nepodpisan) ob tej priliki napisal:

>Moč sovraštva je rešila moč ljubezni. Oj, sovražijo nas, ogavno, umazano, bolj nego ljubijo red in mir; kot bi jim bilo sovraštvo ukazano, kot bi izvrševali s njim človeške in državne dolžnosti. Sovražijo nas, vse brez razločka, brez izjeme. Zato pa v nedogovorjenem soglasju kipi himna ljubezni do rodne zemlje, do uboge vdove, zapuščene in do vseh njenih otrok, do vsega nesrečnega slovenskega naroda, med njimi na dan. In ko v izmerjenih taktih, ki po njih stopajo sinovi in hčerke tega naroda po trdem tlaku, veličastno odmeva ta himna, ne veš, jeli bi prej sklonil svojo glavo in poljubil mrzli rakvi, jeli bi razširil svoje roke in v dolgem, gorkem objemu oklenil vse te tisoče, ki jo pojejo, vse tiste stotisoče, ki danes od Drave

Važna pridobitev Selške doline

V nedeljo je g. ban odprl novi most pri Praprotnem in 1 kilometer nove ceste

Škofja Loka, 20. septembra.

Lepa Selška dolina, ki jo je naš veliki Krek prav zaradi njene lepote tako ljubil, je že od nekdaj pogrešala primerne cestne zveze. Stara cesta, ki vodi po dolini, je bila na mnogih mestih speljana v hudih ovinkih, posebno slabi pa so bili nekateri leseni mostovi, ki jih je Selščica ob večjih povodnjih kaj rada pobrala. Banovina, ki po vsej Sloveniji v zadnjih letih z velikimi žrtvami izboljšuje ceste in prometne naprave, je tudi omogočila popravilo te ceste in zgradbo novega mostu v Praprotnem v Selški dolini. Na jesen je bilo delo opravljeno in v nedeljo je g. ban dr. Marko Natlačen ob velikem veselju prebivalstva Selške doline izročil most in cesto prometu.

Za ta slovesni trenutek so se domačini temeljito pripravili. Postavili so slavoloke in okrasili vse most z zelenjem in cvetjem. Ob pol 3 popoldne se je zbralo ob mostu okrog 1000 ljudi iz bližnje in daljne okolice, ki so hoteli prisostvovati lepi slovesnosti. Ko je prispel ban g. dr. Marko Natlačen, ga je množica prisrčno pozdravljala, medtem ko je šel med špalirjem ljudstva do mosta. Tam so pozdravili g. bana okrajni načelnik Kakl, poveljnik planinskega polka iz Škofje Loke polkovnik Markulj, ki je prišel na slovesnost z gospo soprogo, član banskega sveta Planina, načelnik okrajnega cestnega odbora Zihlerl, župan iz Železnikov Žumer in selski župan Megušar, ki je s prisrčnim nagovorom pozdravil tudi vse navzoče odličnike. Šolarka je v pozdrav izročila g. banu lep šopek slovenskih nageljev, nakaar je vrla škofjeloška godba zaigrala državno himno. Starolohski dekan in kanonik Mrak je ob asistenci selškega župnika svetnika Sušteršiča in železnikega župnika Bertonecja opravil blagoslovitven obred, v globoko preudarjenem govoru pa je poudarjal važnost božjega blagoslova za vse tehnične naprave, ki kljub svoji sodobnosti ne vzdržijo in ne služijo v prid ljudstva, če jih ne spremlja previdnost Najvišjega. Župan iz Železnikov g. Niko Žumer je nato v slavnostnem govoru očrtal vsa dolgotrajna prizadevanja Selške doline, ki se je že pred svetovno vojno borila za to, da bi dobila v dolini na cesti nekaj

novih trdnih mostov. Šele z nastopom oblastnih samouprav so se začela prva velika dela. Tedanji predsednik ljubljanske oblasti in sedanji ban dr. M. Natlačen je sprožil tedaj celo vrsto novih načrtov in graditev. In če bi ne bile oblastne samouprave ukinjene, bi v Praprotnem novi most stal že več let. Tako pa se je borba za zgraditev mostu nadaljevala. Najbolj žalostno pa je bilo dejstvo, da se je vsako javno delo, pa najsi bo še tako redko, vezalo na vprašanje politične pripadnosti prizadetih in da ni bilo nikdar merodajno prebivalstvo in splošnem in njegove potrebe. Kako se je vse spreminilo, ko je zavzel mesto najvišjega predstavnika državnih oblasti v Sloveniji sedanji ban g. dr. Marko Natlačen. Zopet je šla deputacija iz Selške doline prositi za most, ki je bil obljubljen brez posebnih vprašanj in pogojev. Danes ta most stoji in je najlepši dokaz za plodonosno delo, ki ga opravljajo naši voditelji v širši in ožji domovini. Posebna zahvala za zgraditev mostu pa gre g. banu dr. Natlačen, ki je pri vsej veliki delavnosti, do katere je pripeljal banovino, ohranil oster čut za potrebno in pogum za odklonitev nepotrebnih in manj važnih javnih del. Če je naša ožja domovina in zadnjih letih napredovala tako, kakor še ne pomnimo, je to njegova zasluga.

Zatem je govoril še član banskega sveta Lovro Planina, ki je orisal prometni razvoj Selške doline, in načelnik okrajnega cestnega odbora škofjeloški župan Zihlerl, ki je v imenu odbora izrekel zahvalo vsem, ki so pomagali graditi most, zlasti pa tehničnemu osebju banske uprave. Medtem je dospel na slovesnost tudi pomočnik poveljnika dravske divizijske oblasti, general Dodič s soprogo, ki ju je množica z navdušenjem pozdravila.

Končno je spregovoril g. ban dr. Marko Natlačen, ki je najprej povedal nekaj tehničnih podatkov o na novo zgrajenem mostu in cesti. 5 metrov široki železobetonski most ima 28 m razpetine in 5 m široko s kockami tlakovano cestnišče, ob katerem je še na vsaki strani pol metra širok hodnik. Zaradi prstenega sveta so bili temelji opornikov postavljani na 104 piko, ki trdno drže ves most. V zvezi z graditvijo mostu je bila tudi preložena cesta, ki vodi na most z obeh strani. V smeri proti Praprotnem je bila prestavljena tako, da se je izognila ovinkom v vasi. Celotna dolžina preložene ceste znaša 1 km in je vsa ta gradbena dela opravilo podjetje »Slograd< iz Ljubljane za 720.000 din, od katere vsote je dala polovico banovina, polovico pa okrajni cestni odbor. — Slavnostni govornik je z veliko hvalo omenjal njegovo delo za prosep banovine. Glede na to mora reči, da je bil imenovan na to mesto s kraljevim ukazom in da se je imenovanje oziralo na voljo in izbero naroda. Že v oblastnem odboru je v letih 1927 do 1929 poskušal delati z vso silo in ljubeznijo v prosep naroda. Sedaj pa smatra, da opravlja le svojo dolžnost, če zastavlja kot zvest sin svojega naroda vse svoje sposobnosti za zboljšanje njegovih življenjskih razmer in njegovega blagostanja. Še večje uspehe pa bo mogla banovina doseči na vseh poljih javnega udejstvovanja, če bo tudi prebivalstvo samo sodelovalo. Vsako uspešno delo pa zahteva sloge in edinstvo in zato bo pot do nadaljnjih uspehov Slovenije in vse Jugoslavije le v slogi.

Množica je besedam g. bana navdušeno pritrjevala ter z velikim pričakovanjem opazovala, kako je g. ban prestrigel vrvice, ki je predstavljala simbolično zaprti most, ki je bil s tem dejanjem odprt. V dolgem sprevodu je nato spremljala množica vse odlične goste, ki so obšli in si ogledali na novo zgrajeno cesto.

Koroški tabor

v nedeljo, dne 25. septembra 1938
v Prevaljah v Mežiški dolini

Iz vse Slovenije

pridite manifestirati za Jugoslavijo na najsevernejši del državne meje

Na taboru bo govoril voditelj Slovencev dr. Anton Korošec

Stolni dekan dr. Fr. Kimovec 60 letnik

Danes praznuje 60 letnico svojega rojstva vsem Slovincem znani pevski dirigent, glasbenik, skladatelj, dušebrižnik in pisatelj, stolni kanonik dr. Franc Kimovec. Veak, kdor se je udeležil velikih slovenskih taborov in evharističnih kongresov v Ljubljani, ga je lahko spoznal, ko je mojmstrsko vodil cerkveno petje ogromnih množic udeležencev. G. kanonik je namreč brez dvoma eden najsposobnejših slovenskih pevovodij ter pevskih vzgojiteljev. To svoje mojstrstvo je v polni meri uveljavil svoj čas kot dirigent pevskega društva »Ljubljana«. Vsem cerkvenim zborom je znan kot skladatelj cerkvenih pesmi, ki so se že povsem udomačile po naših lepih cerkvah širom Slovenije. Dasi je najbolj znan kot pevovodja in skladatelj, se g. kanonik uveljavlja tudi kot izvrsten orglavec, pa tudi kot poznavalec cerkvene umetnosti, ki jo je svoj čas tudi predaval kot honorarni profesor na bogoslovni fakulteti ter jo zdaj pospešuje pa delavnicah za cerkvene paramente, ki jih je on zasnoval. Toda g. kanonik je tudi odlični slovatveni delavec, ki je pod psevdonimom Franc Poljanec priobčil že nešteto svojih prevodov iz nemščine, angleščine, italijanščine itd., o čemer bomo še govorili. Toda kljub vsemu temu in takemu delu je g. kanonik neutrudljiv duhovni vodnik ljubljanskih ženskih redov ter vesten in požrtvovalen voditelj duhovnih vaj po deželi. Vse to ga postavlja v vrsto odličnih kulturnih delavcev, kar zasluži, da se ga ob 60 letnici še posebej spominjamo.

Rodil se je 21. septembra 1878 v Glinjah pri Cerkljah na Gorenjskem ter je v Kranju napravil maturo in v Ljubljani bogoslovje. Po koplanovanju na Bledu in prefekturi v Alojzijevišču je doštudiral v Rimu bogoslovje z doktoratom, kjer je napravil še poseben izpiti iz krščanske arheologije. Z glasbo pa se je pečal že prej pri Foersterju ter je bil že kot srednješolski alozijevski organist. Tedaj je tudi že skladal pesmi. Zato ga je škof poslal še na Dunaj na glasbeno akademijo, kjer je z odliko končal študije iz argelje, pevovodstva in cerkvenega petja. Na Dunaju se je udeleževal kot pevovodja v slovenskem izobraževalnem društvu »Straža«. Nato je dobil službo

pri ljubljanski stolnici kot kaplan ter je bil že z 38. letom imenovan za stolnega kanonika l. 1916., ki je ves čas pomagal na stolnem koru kot organist, pa tudi kot dirigent, vodil je cerkveno petje v Marjanjašču in bil pevovodja pevskega društva »Ljubljana«. V orglarski šoli poučuje harmonijo, orgle in koral, obenem pa je tudi škofjski referent za orglarstvo in zvonstvo. Več let je bil predsednik Pevske zveze ter je uredil tudi prvih pet letnikov »Pevca«. Pisal je mnogo v »Cerkveni glasbenik« ter bil tudi več let glasbeni poročevalec »Slovenca« in »Doma in sveta«.

G. stolni kanonik dr. Kimovec je neumoren skladatelj, poleg prof. Premrla največji naš cerkveni komponist. Zložil je veliko skladb za cerkveno petje, pa tudi za orgle ter instrumentalni več kantat. Mnogo njegovih del je šlo v tisk. Njegove maše, šmarnice, Tantum ergo, Marijine in obhajilne pesmi so danes razširjene po vseh naših cerkvah ter jih poznajo sluhčni naši cerkveni pevski zbori. Poleg teh izvornih zbirk je na novo oživil starejše pesmi cerkvenega komponista Riharja ter sodeloval tudi v zbirkah drugih sestavljajcev, kakor pri Satnerju in Premrlu. V »Pevca« je priobčil tudi precejšno število prekmurskih narodnih pesmi, ki jih je sam nabral, pa tudi izdal »Venček gorenjskih narodnih« za ženski zbor. Zložil je tudi glasbo k nekaterim igram ter k članskim vajam naših Orlov. Tako je njegovo skladateljsko delo ogromno, pa tudi pomembna v zgodovini naše glasbe, predvsem pa v razvoju naše cerkvene pesmi.

Čuditi se je zato njegovi marljivosti, v kateri najde še časa za prevajanje iz svetovnih slovatvev takih del, kot je Colomova »Kraljica mučenica«, ali Hagardova »Kraljica Isabe«. Iz angleščine je prevedel tudi Chestertonove novele »Greh princa Saradina«, iz ruščine pa Solovjeva »Kratko povest o antikristu«, iz nemščine pa Federerjevi povesti »Sisto« ter »Patria«, itd. Prav tako pa tudi njegovi marljivi duhovni vnemi, s katero skrbi kot duhovni vodja šolskih sester za njihovo veroško življenje.

Ko se ga spominjamo ob njegovem življenjskem jubileju, mu želimo, da bi mu Bog dodelil še mnogo let in ohranil njegov vedri značaj in pravi gorenjski cerkljanski humor ter družabnost, ki ga odlikuje v veliki meri. Želimo mu, da bi ostal vedno mlad med nami in nam vzbujal smisel za našo lepo narodno in cerkveno pesem, ki je tako lepa po njegovi veliki zaslugi. Bog živi gospoda stolnega dekana, jubilarja!

Jutranje sv. maše, so opazili na strehah cerkve, župnišča in šole ter na elektrovodih in telefonskih žicah ogromne jate lastov, ki so se zbirale, da odlete na jug. Gotovo jih je bilo več deset-tisočev. Naši najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi se kdaj zbirale lastovice v naši dolini v tako velikanskem številu in nas tako zgodaj zapustile. Očanci prerokujejo, da je to znak dolge in mrzle zime.

Minister za telesno vzgojo odstopil

Kakor poroča Avala iz Beograda dne 19. t. m., je bila z ukazom kraljevih namestnikov sprejeta ostavka, ki jo je podal na svoj položaj minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Mirko Bučič, ki je postavljen na razpoložanje. Za njegovega zastopnika je imenovan minister za socialno politiko Dragiša Cvetković.

Lastovice naznanjajo dolgo zimo

Dobrepolje, 19. septembra. V soboto jutraj, dne 17. t. m., se je nutil našim izanqmu nenavaden pojav, Ko so šli od

Mnogo je sredstev

za pranje, toda

PERION

je samo eden! Odlično opere.

Kaj pravite?

Pred 10 leti je Kellog Briandov pakt prepovedal vojno kot sredstvo medsebojnega obratovanja med narodi. Od tedaj vidimo, da se vsaka država boji drugi napovedati vojno. Toda ta okoliščina ni preprečila, da ne bi imeli v zadnjih letih kar štiri vojne: vojno v Čahu med Bolivijo in Paragojem, ki je stala žoljenje kakih 100.000 ljudi; vojna v Abesiniji, v kateri je poginilo več kot 55.000 človeških žoljenj; državljanska vojna v Španiji, v kateri je do sedaj poginilo nad milijon vojakov in civilistov; končno Kitajsko-japonska vojna, ki je samo v enem letu stala vsaj toliko človeških žoljenj kakor vojna v Španiji.

Vse te vojne torej se prav za prav niti ne imenujejo vojne, ampak imajo njen žalostni učinek. Saj štejejo nad 2.500.000 človeških žrtev! Pa tudi materialni izdatki niso majhni in jih nikakor ne gre zanemarjati, saj ljudje za denar se žrtujejo, tudi svoje ideale. Amerikanci so izračunali, da materialni stroški omenjenih štirih vojn znašajo nekako 550 milijard. Vidimo torej, da človeštvo več žrtuje za pobijanje ljudi, kakor pa za prehrano žiuh...

Duhoviti francoski pisatelj pravi, da se kanoni samo takrat izplačajo, kadar močine in ostanejo v skladiščih. Nobenega dooma ni, da so ljudje pozabili svoje izkušnje, ki so jih napravili od 1914-1918. leta. Kako hitro ljudje pozabijo to, kar je hudo! Toda moglo bi jim osvežiti njihovo opeteli spomin vse ono, kar se dogaja v Španiji na primer, ki je vsa okroavljena s porušeni mesti, kar se godi na Kitajskem, po kateri se sprejaha smrt. Obiskovalci kina imajo vsak teden priliko, da gledajo na platnu prizore iz sodobnih vojn, ki bi niti zoerem v džungli ne mogli biti v čast.

Politični in državniški so vsi soglasnega mnenja, da bi se dandanes noben civiliziran narod, bodisi premaganec, bodisi zmagovalac, ne mogel več dvigniti iz oboroženega konflikta. V tej točki vsi soglašajo. Zato bi ne mogla biti nobena stvar: ne narodni ponos, ne narodova peličina in ne patriotizem cena za novo vojno, kajti kdor hoče vojno, hoče uničenje svoje domovine, domačih ognjišč, kulture in naroda.

Rekli boste, saj nihče neče vojne, ne poditeltji, ne ljudstvo? Brez dooma. Nihče nove vojne! Toda zakaj njena senca neprestano straši in bega domišljijo narodov? Mislimo, da ravno zato, ker tem sencom daje hranilo vse ravnanje sedanje družbe, ki hrani ljudsko domišljijo s temi prizori, da jih begajo in jim pozročajo najtežje ure. Malo več svetlobe v srca, malo več jasnosti v ideje in malo več ljubezni v duše, pa se bodo vsi ti temni privodi razpršili ob zarji novih dni.

OLGA HAASOVA Vaša dobra znanka iz prvih početkov zvočnega filma v filmu divje besnosti in največjih čustev.
Odrtrgani cvet
Premiera! Predstave danes ob 16, 19.15 in 21.15

Greta Garbo kot kraljica srca — Charles Boyer kot cesar Francozov v zgodovinskem velefilmu **Grofica Walewska**
Kino Matica 21-24 Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri! Dialog v nemškem jeziku

Tomaža, ki pa je na Bolgarskem, kjer je po svojem stricu podedoval veliko cementarno.
— Kosi in sinice se selijo iz gozdov v bližino gospodarskih poslopij in dvorišč, ker jim primanjkuje hrane.
— Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2, vpisuje dnevno. Vsakdo, komur ni mogoče obiskovati ustnega pouka, si more pridobiti s poukom doma v Dopisni trgovski šoli potrebne znanja in izobrazbe. Zato šola vsem slojem najtopleje priporočamo. Vse informacije in prospekte daje zavod interesentom brezplačno na razpolago.
— Enoletni učni tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 (prostori Dopisne trgovske šole), prične s poukom 1. oktobra. Šolnina mesečno 110 din. — Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.
— Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg (prostori Dopisne trgovske šole). Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.
— Nove naročnike »Vrtca« prosimo, naj nekaj dni potrpe, ker moramo zaradi obilnih naročil preskrbeti novo naklado.

Ljubljana

Gledališče
Drama: Začetek ob 20. — Četrtek, 22. septembra: »Car Fjodor«. Premiera. Premierski abonma. Otvoritvena predstava. — Petek, 23. septembra: zaprto. — Sobota, 24. septembra: »Veriga«. Premiera. Premierski abonma. Nedelja, 25. septembra: »Car Fjodor«. Izven. — Ponedeljek, 26. septembra: zaprto. — Torek, 27. septembra: »Žene na Niskavuorijju«. Premiera. Premierski abonma.
Prireditve in zabave
Slomškova družba sporoča, da je bilo potrebno zaradi Koroškega narodnega tabora spremeni prvotno nameravano prireditve za Slomškovo obletnico smrti od nedelje 25. t. m. na nedeljo, dne 2. oktobra t. l. V nedeljo, 2. oktobra bo ob 10 sv. maša na Slomškovem grobu. Pa sv. maši slavnostno zborovanje, ki bo obsegalo: 1. pozdrav podružničnega predsednika g. Koprive; 2. predavanje prof. Jana Sedivy-ja »Vzgoja k slovenski miselnosti«; 3. predavanje dr. Fran. Sušnika »Ob 20letnici Maribora«. — Prireditve bo imela značaj narodne manifestacije katol. učitelj-

Fantastičen film po romanu »Duh drakule«
Žena vampir
Premiera! Predstave danes ob 16, 19.15 in 21.15 uri Telefon 27-30 **Kino Sloga**

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozii, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost
Zima se bliža
Lutz-peči, Ljubljana VII. tel. 32-52.
— Kristus in delavec je naslov knjižici, ki je te dni izšla na Rakovniku. V njej se na poljuden pa jasan način obravnava to vealektualno vprašanje današnjih dni. Kdor se trudi za delavca in mu je mar njegova pravilna duhovna usmerjenost, naj mu priskrbi to knjižico. Dobi se v upravi »Knjižice« na Rakovniku in stane le 1 din.
— Vremenska napoved. Jugoslavija: Jasno po vsej državi, v jutranjo megljo v sredini države in v zahodnih krajih. V savski in moravski banovini je bilo nekoliko oblačno. Tempera-

Velenapeto v stilu filmov »Frankenstein«
Hipnotična žena, ki je okovala s svojim pogledom moške in ženske — njen poljub je značilni smrt in pogubo. — Nevarno je pogledati v njene oči!
stava, zbrana je v Slomškovi družbi, ob priliki 20. letnice Jugoslavije v njeni najmlajši obmejni postojanki. Vabimo vse člane Slomškove družbe k udeležbi, da pokaže s tem ljubezen do domovine, kakršna je učil naš nepozabni Slomšek.

Sestanki
Prosvetno društvo Trnovo, Drevi ob 8 bo v Prosvetnem domu, Korunova ulica 14, dramatični sestanek. Člani in članice, kateri imajo veselje do dramatike, so vlnudno vabljani, da se sestanka sigurno in parnoštevilno udeležite. Pripeljite s seboj tudi novih članov in članic.
Klub železničarjev JRZ Ljubljana. Članski sestanek poverjeništa za Ljubljano bo danes ob 20 v gostilni Rokodelskega doma. Pozivamo celokupno članstvo, da se teja sestanka v čim večjem številu udeleže. Poročata delegata upravnega odbora.

Lekarne
Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sušnik, Marjiti trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4, mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

1 ZMKD priredi za delavke duhovne vaje v Lichtenurnovem zavodu od 23. sept. zvečer do 26. sept. zjutraj. Oskrbnina 60 din. Priglasiti se je v Lichtenurnovem zavodu. Poklicno delo v soboto ne bo nič trpelo.
1 Ob nedeljah in praznikih mestna zdravniška služba. Mestno poglavarstvo uvede s 1. okt. celodnevno in nočno zdravniško službo, ob nedeljah in praznikih, ki jo bodo opravljali mestni zdravniki predvsem za mestne uboge in mestne nastavlence, v nujnih primerih pa tudi za druge ljubljanske bolnike in neodložljive zdravniške pomoči potrebne. Služba se bo pričejala ob sobotah in dnevih pred prazniki ob 20 ter bo trajala vsa noč do ponedeljka ali dan po prazniku do 8. Ves ta čas bo službojuči zdravnik dosegljiv telefonično na svojem stanovanju. Mestno poglavarstvo bo vsakokrat sproti objavljalo v dnevniki in tudi dežurnim lekarom ter rešilni postaji ime, naslov in telef. številko službojučega zdravnika.
1 V Kresljo se vseljijo mestni uradi tudi v I. nadstropje, ko se preseli Mayerjeva trgovina v svojo novo palačo onkraj tromaštovja. Dela za preureditve sedanjih trgovskih prostorov v pisarniške prostore so že razpisana.
1 Grozdi in sadje na ljubljanskem živilskem trgu imajo naprodaj Hrvatice iz župnije Kamanje in iz župnije Ozalj, ne pa Belokranjice. Toliko resnici na ljubo.
1 Temelj za stanovanjsko hišo trgovca Ane Lukičeve kopljejo na stavbni parceli ob Sv. Petra cesti nasproti »Indusove« tovarne.
1 Takovanje cest. Ker je cesta med Metelkovo ulico in Vidovdansko cesto tlakovana, so pričeli pretekle dni s tlakovanjem Vrhovčeve ulice.

Odrtrgani cvet
Premiera! Predstave danes ob 16, 19.15 in 21.15

Spominska slovesnost za Mihom Copom

Turistovski klub »Skala«, podružnica Jesenice bo v spomin svojemu ustanovnemu članu — nepozabnemu predsedniku pok. Mihi Copu — za njegov god izvedel dne 24. in 25. septembra t. l. izlet v Vrata in na Škratlivo. V Aljaževi kapelici se bo v nedeljo, dne 25. t. m. ob 5.30 zjutraj darovala sv. maša za pokojnega Miha Copa, po sv. maši skupni odhod na Škratlivo, kjer bomo ob Skalaskem spomeniku — križu — počastili spomin vseh naših pokojnih tovarišev.
Vsi Skalashi in prijatelji vlnudno vabljani.
T. K. Skala, podružnica Jesenice.

Koledar
Sreda, 21. septembra: Kvatre, Matej, apostol in evangelist; Jona.
Četrtek, 22. septembra: Tomaž Vil., škof; Mavricij in tovariši.

Osebnostne vesti
— Upokojeni so armadni general Josif Kostić; divizijski general Radovan Obradović, peh. brigadni general Vladimir Milojković in Petar Radivojevič, topniški general Milan Pečić ter intendantki brigadni general Danilo Nenadović.
— Napredovali so v čin majorja kapetan I. razreda Stefan Jurčić, Peter Petričić in Anton Šparovec.
— Postavljen je za tehničnega pomočnika šefa VI. pol. skup. Josip Cinauer, kontraktualni vojaški uradnik.
— Upokojeni so nižji vojaški uradnik I. razr. ekonomske stroke Josip Perčić, peh. kapetan I. razreda Demetrij Erič, nižji vojaški uradnik I. razr. ekonomske stroke Luka Jelič, lekarniški kapetan I. razreda Milan Tominec, višji vojaški uradnik IV. razreda ekonom. stroke Josip Sušnik.

tura se je zvišala. Najnižja je zabeležena v Zaječaru 2, najvišja v Šipanju 27. — Napoved za danes: Jutro bo pretežno jasno z jutranjo megljo v dolinah rek in kotlinah. Čez dan se bo nekoliko zboljšalo v severnavzhodnih in severozahodnih krajih. Temperatura se bo zvišala.
— Grdo barvo zob, katero povzroči kajenje, odpravite z velikim uspehom s Chlorodont-zobno pasto.

Dospelo je novo blago!
Oglejte si zalogo!
Teokarović
Gradišče 4, naspr. Drame

— Izlet v Trst za 58 din — posebni vlak v nedeljo, 9. oktobra; v Gorico, Doberdob, Trst, dva dni z avtobusom, 120 din. — »Tourex Slovenija«, tujsko prometna goepodarska zadruga v Ljubljani.
— »Bran-i-bor« reklamni srečolov, o katerem so domači listi že poročali, je našel v naših pridobitnih krogih izredno razveseljivo zanimanje in prav topel odziv. Dan na dan prihajajo v društvene prostore najoriginalnejši reklamni dosleki v obliki vzorčnih kolekcij iz vseh panog naše trgovine, obrti in industrije. Nekatere trgovine bodo v prihodnjih dneh razpostavile svoje reklamne vzarčne kolekcije. Nad vse častno so se

Risalna orodja, risalne deske priporoča najugodnejše trgovina **Iv. Bonač**

pozivu narodnoobrambne dolžnosti odzvali slovenski slikarji, ki so položili na oltar domovine svoja dela, katerih vrednost gre v težke desetisoče. Ker bo ta srečolov, katerega žrebanja se bodo vsrila že meseca oktobra t. l., prvi poskus reklame take vrste pri nas, je po dosedanji udeležbi sodeč pričakovati najišrkega uspeha. Trgovci, obrtniki in industrijci, kakor sploh vsi etanovi, ki vam je kaj do najrazširjenjše reklame, interesirajte se v društveni pisarni za stvar, ki bo v prvi vrsti koristila vam samim, a boste z njo tudi podprli delo za narod in domovino!

Slovenski! V nedeljo na Prevalje!

— Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana. Allers, Temperament und Charakter, 109 str., nevez. 24 din.; Decking, Kateschen für reisende Jugend, 257 str., nevez. 46 din.; Foerster, Alte und neue Erziehung, 187 str., vez. 78 din.; Hilker, Gott und Mensch, Katholische Religionslehre in Arbeitsentwürfen, 48 str., vez. 63 din.; Liebrecht, Die christliche Bekenntnisschule. Im Urteil der modernen Pädagogik, 144 str., nevez. 37 din. — Lindworsky, Erfolgreiche Erziehung, 45 str., nevez. 13 din. — Mäder, Zurück zur Messel 139 str., nevez. 33 din. — Mendigal, Jugend Moral. An Beispielen erläutert, praktische-katholische Sittenlehre, 164 str., nevez. 39 din. — Mey-Hoch, Vollständige Kateschen. Für die beiden unteren Schuljahre der Grundschule, 429 str., vez. 84 din. — Minichthaler, Messe und Leben. Kateschische Behandlung des heiligen Messopfers, 218 str., nevez. 43 din. — Stonner, Die religiös-sittliche Führung Jugendlicher, 282 str., nevez. 71 din. — Vogt, Bildung im Lichte der Offenbarung. Richtlinien für die Erziehung in Familie und Schule, 227 str., nevez. 41 din.

1 Razsvetljava pod Golovcem je pomanjkljiva in bi jo bilo za nekaj žarnic pomnožiti; vejevje po nekod ob cesti pa obsekati, ker zakriva luč.
1 Spremembe na ljubljanskem okrajnem sodišču. Od okrajnega sodišča v Slov. Bistrici premeščeni okr. sodnik dr. Teodor Tomineček je prevzel na ljubljanskem okrajnem sodišču kazenski oddelek VII, ki ga je doslej vodil sodnik Albin Torelli. Ta je prevzel civilni oddelek IV namesto sodnika Leopolda Smalca. Ta pa je prevzel izvršilni oddelek V namesto dosedanega sodnika dr. Jakoba Sveta, ki je bil imenovan za sodnika okrožnega sodišča in je bil premeščen k ljubljanskemu okrožnemu sodišču, kjer je dodeljen civilnemu oddelku.
1 Razna javna dela. Vse glavne, z granitnim kamnom tlakovane ceste in ulice bodo še posebej zalite s posebno smolnato tvarino. Za zalivanje tlaka na Masarykovi, Vilharjevi, Smartinski, Resljevi, Miklošičevi, Gosposvetski, Bleiweisovi in Celovski cesti so določeni zadevni stroški na 1.532.424 din. Za ta dela je razpisana I. javna licitacija, ki bo 10. oktobra na tehničnem oddelku mestne občine ljubljanske na Nabrežju 20. septembra ob 11 dopoldne. Prva licitacija za oddajo del pri betonski vodni zgradbi na obmejni Muri pri Cmureku bo 30. oktobra na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani. Stroški so proračunani na 794.241 din.
1 Slana na Barju. Od petka na soboto se je ozračje močno ohladilo in v soboto zjutraj je padla na Barju daleč naokrog močna slana, ki je napravila zaradi spravljenih pridelkov le delno škodo. Slana je v prvi vrsti posmodila perje bučam. Po njivah je opaziti na daleč črne lise. Močno je škodovala pozni jesenski ajdi, ki je prav dobro kazala. Tudi fizižu je deloma škodila. Zadnje dneve imamo prav toplo, naravnost vroče vreme podnevi, ponoči znaten hlad.

1 Pozor vsi založniki, samozaložniki in izdatelj! Društvo slovenskih književnikov sprejema knjige od 20.—24. t. m. v Trgovskem domu, prvo nadstropje, vsak dan od 8—12 in od 14—18. Pozivamo vse prizadete, da nam svoje gradivo dostavijo čimprej.
1 Kuharski in šivalni tečaj. Ker je v gospodinskih in šivalnih tečajih še nekaj praznih mest, se sprejmejo tudi hčerke neželničarjev. Cena nizka. Prijave v pisarni Zel. menze (bivši Ljubljanski dvor), Prazakova 19.

Ne dovolite, da Vam kukavica znesel je v Vaše zdravje!
Radenska
originalna, naravna in zdravilna
je samo ena,
ona s rdečimi srci. Zdravje in užitek!

Ljubljana obišče našo severno mejo

Dne 2. oktobra bo Društvo prijateljev Slovenskih goric v Ljubljani priredilo izlet s posebnim vlakom v Ljutomer.
Slovenske gorice Vas vabijo s svojo mirno lepoto, s svojimi vinogradi, grički, gozdovi, polji in gaji, ki so navdušili še vsakega obiskovalca. Hočejo vam pokazati živi izrez iz svojega narodnega življenja; pokazati hočejo svoje poročne običaje — priško gostujanje.
Domačini bodo sami izvajali priško gostujanje z različnimi narodnimi običaji, ki so z njim v zvezi. Prireditve bo zelo privlačna za vsakega obiskovalca, ki se zanima za lepe narodne običaje, ki jih je treba ohraniti in ki naj jih spozna tudi širše občinstvo. Udeleženci izleta bodo lahko edelovali v gostovanju kot gostje. Po gostovanju bodo izleti v Ljutomersko okolico, zlasti na Jeruzalem, v Ivanjkoce, Slatino Radence, Malo Nedeljo, pa tudi v Garnjo Radgono in Mursko Soboto. Po gostovanju bo v Ljutomeru samem vinska trgatve in bodo imeli udeleženci izleta najlepšo priliko za nakup grazdja. Izlet obeta torej vsestranski užitek.
Izlet naj pokaže prebivalcem krajev ob naši severni meji, da jih ne pozabljamo in da stoji Ljubljana, vsa Slovenija in vsa država za njimi, ker se zavedajo velike važnosti teh krajev in njihovih narodnih običajev. Zato upamo, da se bo ljubljansko občinstvo odzvalo našemu vabilu v čim večjem številu in da bo dne 2. oktobra pohitelo v Ljutomer in Slovenske gorice. Opozorite na izlet vaše znanice in prijatelje.
Društvo prijateljev Slovenskih goric.

Maribor

1 Zivahno zanimanje za blok abonmaje. Letos se opaža posebno zanimanje za abonmaje na blok, ki je sicer nekoliko dražji, zato pa nudi to ugodnost, da blokaši niso vezani na določene dni običajnega abonmaja. Blok abonma je posebno priporočljiv za gospodarske sloje, sploh za vse, ki se ne morejo vezati na obisk predstav ob določenih dneih.
1 Nekaj prvovrstnih lož, odnosno posameznih sedežev v ložah, je še na razpolago. Zdej je še najlepša prilika za izbiro, kar bo tik pred otvoritvijo sezone že zelo omejeno, ali pa sploh nemogoče.
1 Gospodarskim krogom iz industrije, trgovine in obrti se letos nudi posebna prilika, da se v častnem številu abonmaja izkažejo kot prijatelji gledališča.
1 Umetniški klub v Mariboru sklicuje izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 25. septembra t. l. ob 10 dopoldne v lovski sobi hotela Orel v Mariboru. Dnevni red obsega razpravi o prireditvi umetniškega tedna in o ustanovitvi društva za zgradbo novega gledališkega poslopja. Odbor.
1 Pogreb gospe Marije Maistrove se bo vršil danes, v sredo, 21. septembra, popoldne ob 17 izpred kapele na mestnem pokopališču na Pobrežju, kjer leži truplo pokojnice na mrtvaškem odru.
1 Fantovski odsek III. obvešča svoje članstvo, da se vrši redna telovadba ob sredah in sobotah od pol sedme do pol devete ure zvečer v telovadnici nove magdalenske šole.
1 Trgovce in obrtnike opozarja mestno poglavarstvo na določila odredbe, s katero se izpreminja naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v dravski banovini, objavljena v Služb. listu od 30. julija 1938. Dasiravno je naredba stopila v veljavo že 15. avgusta t. l., prejema mestno poglavarstvo številne pritožbe o kršitvah te naredb po trgovcih in obrtnikih. Pogostinska podjetja se opozarjajo na predpise o policijski uri. Mestno poglavarstvo opozarja, da bo prekrške glede odpiranja in zapiranja obratovalnic najstrože kaznovalo ter ne bo upoštevalo nobenih izgovorov.
1 Smrtna kosa. V Gosposki ulici 9 je umrl upokojeni pisarniški ravnatelj g. Alojzij Skaza v 81. letu starosti, v Einspielerjevi ulici 42 pa je umrla 82 letna zasebnica Antonija Stigler. Naj v miru počivata, sorodnikom naše sožalje!
1 Begunci prihajajo. Včeraj popoldne so pri Št. Ilju prekoračili mejo trije mladi begunci iz Grada. Izjavili so, da bi morali 1. oktobra nastopiti vojaško službo. Ker se nočejo boriti, so raje pobežnili v Jugoslavijo.

1 Zveza Maistrovih borcev poziva svoje člane, da se udeležijo pogreba gospe M. Maistrove, ki se bo vršil danes popoldne ob 17 na mestnem pokopališču na Pobrežju.
1 Zasluženo odlikovanje. Preteklo nedeljo se je vršil izlet pevskega društva Poštni rog k Sv. Urbanu. Po cerkvenem opravlju, ki ga izvrši ravnatelj Fr. Hrstelji, je bil društveni sestanek, na katerem je bilo predsedniku Juriju Žuli izročeno odlikovanje Jugoslov. pevске zveze, zlata kolajna in diploma. G. Žula je že 35 let aktiven član pevskih zborov. Agilno sedaj deluje pri Poštnem rogu, Mariboru in stolnem cerkvenem pevskem zboru. Veseli nas, da pevska zveza ceni požrtvovalno delo na področju pevске kulture. Tudi mi se pridružujemo čestitkam, ki jih je ob tej priliki prejel g. Žula.
1 Ljudski oder pripravlja Remčevro romantično igro »Maklet grad«. Na oder pride v začetku oktobra.

Vlom v Laškem
Laško, 19. septembra.
V nedeljo zvečer, ko je imela mladinska organizacija JNS v hotelu Henke svojo vinsko trgatve, kjer so bili navzoči zelo razigrane volje, je to priliko izrabil drzen nepridiprav in v poznih nočnih urah vlomil v mizarsko delavnico gospoda Petra Hrstelja, kjer si je naložil raznega orodja. S tem je nato vlomil v gostilnišnice in trgovske lokale gospe Emilije Rozin, od koder je šel zadovoljen v Radio Thermo, kjer je započeto delo nadaljeval. Vsi prizadeti se danes za glava držijo. Vlomilca naši orožniki zasledujejo na vse načine in kaže, da so mu že na sledu.

Dr. Grampovčan:

O tarifni politiki

Z naslednjim člankom nadaljujemo serijo člankov o naših državnih železnica ob 20-letnici naše države. Pod različnimi naslovi smo dosedaj te članke objavili v naslednjih številkah: 193, 200, 208, 211, 212 in 213.

Železniški transportni dohodki stoje v najtesnejši zvezi z narodnim gospodarstvom. Zato je popolnoma razumljivo, da vplivajo gospodarske krize posredno in neposredno na te dohodke. Ker je narodno gospodarstvo povezano z gospodarstvom vsega sveta, zato občutijo železnice vedno tudi posledice splošnih kriz. Vendar pa je caplja njena tarifska politika za razmerami ali veliko vprašanje v tem, kako se železniška komercialna politika obnaša v takih razmerah: ali pa služi kot instrument za dobro premišljeno zaviranje in lajšanje gospodarske krize, ki se pojavlja. V tem gledamo bistveno razliko med dvema sistemoma komercialne politike: med vladajočim sistemom, ki ga vlečejo razmere v gospodarsko stanje stvari, in sociološkim sistemom, ki vnaprej vidi ono, kar prihaja in ki že pred prihodom krize v razpne svoja jadra, da zaplove v varnejši smeri. Ves čas dvajsetih let hodi naša komercialna politika za dogodki. Vse krize, katere je preživljalo naše narodno gospodarstvo, so potegnile za seboj tudi naše železnice in sleherno zboljšanje narodnega gospodarstva je neposredno vplivalo tudi na zboljšanje prometa železnice. Naša komercialna politika je prihajala s spremembami (znižanji) tarifskih stavkov vselej tedaj, ko je znatno padel dotok njenih dohodkov, in ne tedaj, ko je začel padati. — narodni dohodek. Narodni dohodek je barometer za vodstvo gospodarske politike v državi in zato je merodajen tudi za vodstvo komercialne politike železnice. Pri nas se tega vse premalo zavedamo. Neupoštevanje te resnice v življenju nas je stalo že ogromno denarja in skoraj bi mislili, da ne more več biti drugače. Usidrana praksa ne dopušča »novotarje, ki bi znale do temelja spreminiti obstoječo prakso, za katero vemo, kaj je, dočim se za nekaj novega »neznanega«, za kar ne vemo, kaj nam prinese, ne moremo odločiti. Človek bi rekel, da je to nedostatek volje za odločnim poseganjem v tokove gospodarskega življenja, pa ni. Volje je dovolj, ni pa dovolj doganjanega znanja. Vsa komercialna politika pri nas je osredotočena v mali kopicci sicer zelo vestnih ljudi, ki izvršujejo svoje delo tehnično naravnost odlično. Ti ljudje ne morejo voditi nikake dobro zamišljene, komercialne politike, ker jih tehnično delo izprava. Smernice enega ali dveh ljudi, ki so postavljeni poleg vsega ostalega tudi za to, ne morejo spremeniti ničesar na stvari. Komercialna politika železnice ne more biti domena dveh, treh ljudi, ki od časa do časa zasledujejo tok transportov mimo nešteti meja, ki od časa do časa odkrijejo možnost pridobitve transportov na naše trge in ki skušajo s konkurenčnimi tarifami obdržati že obstoječe promete na naših progah, marveč je to vse nekaj drugega. Komercialna politika železnice je — študij študij, ki obsega skupno področje nacionalne ekonomije, ne samo naše države, marveč vseh v poštev prihajajočih držav v Evropi in Aziji. Komercialna politika železnice predstavlja študij tehnike mednarodne trgovine z vsemi svojimi otenki: arbitražo, devizno politiko, borzno običaji, izvozno in uvozno trgovino, carinsko politiko, ekonomsko geografijo, statistiko itd doma in na tujem. Za tako poglavitno v je potreben poseben študijski urad, ki bo prožil komercialni tehnik vsak čas sveže in popolnoma zanesljive podatke in smernice. 20 let, dolga doba! Doba bridkih izkušenj, razočaranj, a brez dvoma tudi uspehov. Vendar pa gledajoč statistične podatke poslovanja naših železnic, človek ne more biti vesel. Skoraj poldrugi tisoč kilometrov novih prog smo pridobili, prebivalstvo naše države je naraslo za 25%, dvignila se je industrija, pospešujejo se javna dela, zmanjšuje brezposelnost, popravljajo kreditni pogoji, vendar pa smo stvarno danes z dohodki in s prevoženimi količinami blaga skoraj tamkaj, kot smo bili pred 20 leti. Kje so vzroki? Naš narodni dohodek, ki se je gibal v 20 letih med 80—45 milijard dinarjev letno, se ne popravlja, marveč — pada absolutno in razmerju z množanjem prebivalstva. Prebivalstvo se stalno množi in pričakuje, da je polno verjetnosti, da bo naraslo v prihodnjih letih na več kot 20 milijonov duš. Pri takem položaju ne smemo držati rok križem. Ogromna je odgovornost ljudi, ki jim je zaupana usoda države in narodov. Pri nas bi se morale mobilizirati vse naravne sile, da se pošteno in čimprej izgradi velika industrija. Mnogo se je storilo v tem oziru zlasti zadnja leta, vendar pa še vse premalo.

Razmere silijo na radikalnejše ukrepe tudi v organizaciji naših železnic. Za tako podjetje, kot so naše železnice, in za tak mednarodno važen gospodarski položaj, v katerem se nahajajo, ni dovolj, da se vodi samo upravna politika, da se sestavljajo načrti za izgraditev novih prog, da se zaposlijo brezposelni nemanjši, da se utrjuje vse bolj in bolj birokratski duh v upravo, marveč je potrebno prisluhniti tudi onim utripom gospodarske Evrope, ki se jih drugi režimi še niso dotaknili, da bi jih prililili k molku. Skoraj vsi gosp. avtoritativni režimi se odlikujejo po svojih velikih frazah, po svojih velikih zunanjih uspehih, ki jih kažejo tujcem, vendar pa so v svoji notranjosti zelo na šibkih nogah, ker v njih ne sodeluje etična sila naroda in ker potiskajo rešitev socialno-ekonomskega problema, z graditvijo vojne industrije, v dobo — končnega obračuna. Pri nas ne sme biti tega. Uprava se ne sme oddaljati od naroda, marveč mora živeti z narodom.

Nimamo dovolj prostora, da bi ponazorili stanje našega narodnega gospodarstva v zadnjih 20 letih, da bi na način pokazali, v kaki tesni medsebojni zvezi so stala naše železnice s splošnim narodnim gospodarstvom. Iz visoke konjunktive, ki je sledila neposredno po vojni pri nas, smo zagazili v začaran krog gospodarskih kriz, iz katerega smo se rešili samo prehodno. Velik nalet gospodarskega napredka, katerega zaznamujemo leta 1928—1930, je ohromel že l. 1932, ko se je splošno gospodarsko stanje zopet poslabšalo. Leta 1933, 1934 in deloma 1935 predstavljajo leta ponesrečenih poizkusov, ko se je lovila s hitro menjajočimi se sredstvi gospodarsko politika države brez določnega in trdnega načrta. Sele od druge polovice 1935. leta dalje do danes opažamo zopet soliden vzpon, ki obeta izboljšanje. Krivulje diagrama narodnega gospodarstva pri nas se v splošnem pokrivajo s krivuljami finančnih rezultatov naših železnic, samo so te zadnje za spoznanje ostrejšje in malo zakasnele. Čuti se močno gnetenje različnih stremeljenj, iz katerega naj bi se izcimilo novo družbeno lice, z novo dušo in preobrazilo tudi celo sociološka struktura naroda. V kolikor so ti procesi naravni, bo pokazala prihodnost. Gotovo pa je, da barometer svetovnega gospodarskega stanja stalno pada. Svetovno gospodarstvo je do 70% vpreženo v vojno industrijske cilje. To ne obeta nič dobrega. To vemo vsi. Premalo pa se vsi tega dejstva zavedamo. Polet svetovne trgovine v zadnjem času nosi na sebi vse obeležje izmenjave vojnega materiala. Več kot tri četrtine vse svetovne trgovine je vojno-tehniškega značaja. Leti 1913 in 1914 nista bili tako izrazito in javnovojaško obeleženi, kot so to leta 1936, 1937 in zlasti letošnje leto. Vse to jasno priča, da do splošne gospodarske krize ni več — daleč. Države so gospodarsko prešibke, da bi vzdržale za daljšo dobo tekmo-

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s časo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa dosega tudi boljši tek. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Trgovinska pogajanja z Belgijo. Iz Belgada poročajo, da se bodo meseca oktobra letos začela trgovinska pogajanja z Belgijo.

Jesenski plemenski sejem rodovniške govede pingavske pasme v Ormožu. Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 26. septembra t. l. z začetkom ob 8 zjutraj na sejmišču v Ormožu, okraj Ptuj, plemenski sejem rodovniške govede pingavske pasme. Na ta sejem bo prignanih večje število dobre plemenske živine, zlasti mladih bikov od 12 do 24 mesecev starosti. Vsem zainteresiranim je na ta način dana priložnost za nabavo res dobre plemenske živine. Vse nadaljnje informacije daje Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožu.

Nov list. V Belgradu je izšla 8. septembra 1938 prva številka novega tednika »Jugoslovenski pregled, ki se nazivlje list za socialno in gospodarsko politiko. V svoji prvi številki prinaša predvsem podatke o izvajanju pokojnškega zavarovanja nameščencev v naši državi, za kar obeta tudi nadalje dajati mnogo prostora. Ima tudi že oglase belgrajskega pokojninskega zavoda.

Kulturni obzornik

Grivec Franc: Slovenski knez Kocelj

V Ljubljani 1938; izdala in založila Jugoslovenska knjigarna. Strani 299, cena: v platno vezana 120 din, numerirana bibliofilska izdaja vezana v celo usnje 300 din. Kljub temu, da so se mnoga poglavja naše zgodovine mnogo premalo raziskana, se vendarle zdi, da proučevanje naše domače slovenske zgodovine po vojni nekoliko nazaduje, zato se vsak Slovenec iskreno razveseli vsakega novega stebrička v tej stavbi, kaj šele etebra. In tak eteber, vprav monumentalen, je tudi pričujoča knjiga, saj bo celo vsakemu povprečnemu izobražencu, kamoli preprostem človeku naravnost odkrila doslej skoro čisto neznanu poglavje naše davnine. Starejši rod našega izobraženstva pač dobro pozna razne nemške cesarje davne preteklosti, a mlajši se obično učijo o raznih davnih balkanskih vladarjih, le naša lastna slovenska preteklost nam je bila in nam je še znana tako malo. In vendar imamo zgodovino, tope in veliko! To nam bilo nego marsikatero drugo izdano dosedanje delo dokazuje pričujoča velika dr. Grivecova knjiga, ki pomemna nedvomno pravi dogodek na slovenskem znanstvenem polju, ki pa obenem ni pisana v težkem nemškem znanstvenem slogu, temveč tako plastično in domače, da jo bo z užitkom bral tudi vsak preprost bralec. V tem delu nam naš priznani najboljši poznavalec te snovi naslika najprej nastanek samostojne slovenske kneževine Spodnje Panonije s središčem ob Blatnem jezeru, ki je segala na zapadu skoro do Celja. Nato nam očrta zunanji potek življenja in vladavine kneza Kocelja ter njegovih tesnih stikov s sv. Cirilom in Metodom, končno pa obširno oriše in oceni še veliko kulturno, politično in cerkveno politično delo, pomen in vpliv tega znamenitega, a doslej žal tako malo znanega vzhodno slovenskega kneza. V dodatku nam potem pisatelj obširno oriše še vire za svoje delo, v opombah nam naziva vse bofati znanstveni aparat, ki bo služil strokovnjakom. Tako imamo tudi z metodničnega vidika

pred seboj sijajno monografijo, kakršne bi nujno potrebovali še skoro za vsako poglavje naše zgodovine. To lepo najnovejšo dr. Grivecovo delo bi moral dobro poznati vsak slovenski izobraženc in nedvomno mu bo vsak tudi globoko hvaležen zanj, a ravno zaradi navedenih odlik bo gotovo seglo po njem tudi pre mnogo preprostih bralcev, ne smelo bi manjkati tudi v prav nobeni naši podeželski društveni knjižnici. Jugoslovenska knjigarna je poskrbela za res odlično zunanjo opremo, kajti knjigo krasi poleg mnogih fotografiranih posnetkov tudi lepo število odličnih Pengovih inicial in vinjet. Na koncu je dodejan še jako pregleden zemljevid politične razdelitve slovenskega ozemlja v IX. stoletju.

O knjigi bomo še poročali.

Cerkveni glasbenik

Zadnji (septembrski in oktobrski) številko Cerkvenega glasbenika je urednik msgr. Premrl zelo mikavno uredil; zlasti knjižni del je bogat na pomembnih prispevkih. Uvodni spis se bavi s »križo cerkvene pesnitve in je v njem dr. A. Mehar napisal mnogo upoštevanja vrednih besedi; med temi so zadele v jedro one, ki govore o umetnosti, kateri naj snov le služi, o umetniku, ki mora zavestno stati nad stvarjo in se ne dati vladati od nje ter končno o nevarnosti historizma, ki je danes še posebno velikati — Kratko muzikološko razpravo je prispeval dr. J. Čerin in v njej posegel daleč v preteklost po izvoru in po zvezah s tujimi tvorbami najbolj znane stare naše bogoslovne pesmi, »Častilo te«. Razprava je pomembna prispevek k našemu glasbenemu znanstvu. (Kot smo poučeni, je ta spis le odlomek iz obširnej študij o slovenski cerkveni glasbi in ima pisec še ogromno podrobne gradiva za skoraj vse stare cerkvene pesmi od protireformacije pa do sredne 19. stoletja. Ugotovitve slone na podrobnej študiji in na izsledkih korespondence s skoraj vsemi nemškimi in češkimi in drugimi bibliotekami. Ker naš muzikolog sam ne bo mogel tega dela dovršiti, je pripravil dati ga na prapolog — seveda proti primerni odkupnini. Prav bilo, ko bi se kdo zavzel za to gradivo — bo-

Zjutraj za lepoto - Zvečer za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

KALODONT

SARGOV PROTI ZOBNEMU KAMNU

vanje v oboroževanju, a narodi so že preravnani, da bi mogli še kaj prida več žrtvovati za svoje lastno uničevanje. Treba je že danes računati na to, da bodo sledila v kratkem času, najkasneje že spomladaj prihodnjega leta nove gospodarske krize, ki se danes že sporadično pojavljajo v posameznih državah. Komur je še v spominu doba, v drugi značilnejši periodi gospodarske konjunktive po prevratu pri nas (1928—1930), ta bo lahko vzporejal oni čas s sedanjim. Cene lesa padajo, denar postaja dražji. Kupna moč je vsak dan slabša. Tovarniški izdelki zastajajo v skladiščih, brezposelnost narašča. Mednarodna trgovina se vrši v močno zadržanih spolah najrazličnejših gospodarsko-političnih omejitev. Vse to predstavlja težko ozračje, ki mora zadušiti vse, kar je zdravega, ako se pravčasno ne prevetri. Takega prezračevanja pa ne moremo pričakovati v sedanjem vojnem vzdušju. Velik del industrije pri nas živi s carinsko-politično in trgovinsko-politično pomočjo. Tekma, v katero so se zadnje čase vrgle velike zapadnoevropske sile na gospodarskem področju sveta, je pretvorila ves svet v gledališče. Nemška industrija je s svojimi izdelki preplavila Srednjo Evropo, Balkan, zavzela Malo Azijo in prodrla skozi Indijo v Kitaj. Odlična gesta se je posrečila. Anglija je zadeta na svoji občutljivi točki. »Drang nach Osten« je postal gospodarska stvarnost. V bližnjem orienču so vse trgovine prapopolnjene z proizvodi nemške industrije. V Carigradu dominirajo nemške parobrodne družbe, ki skupno s italijanskimi drže monopol mednarodne pomorske trgovine v svojih rokah. Zelo pozno se je znašla Anglija, da reši, kar se rešiti da. Prebrisani Angleži se je lotil dela na področju, ki ga je še pred malo leti pred vsem svetom obsojal. Vpregel je svojo vojno industrijo v znamenju miru in pomagal oborožiti moderno Turčijo v jamstvo njene svobode. Vse drugo pa prihaja samo od sebe.

Kmetijski stan do jožefinskih reform. Josip Mravljak je spisal kratek pregled gospodarskih, socialnih in zemljiškoposrednih prilik kmetov s posebnim ozirrom na nekatero štajerske pokrajine. Brošura obsega 29 strani, izdala jo je Družba sv. Mohorja v Celju.

Borza

Denar

Dne 20. septembra.

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani in Belgradu na 237,20 — 238,80, v Zagrebu 238 denar in zaključek.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni v Zagrebu in Belgradu na 13,90—14,10, v Ljubljani nekoliko popustili na 13,894—14,094. Nadalje so beležili v Zagrebu za konec septembra in sredo oktobra 13,8—14, za konec oktobra 13,835—14,035.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30,25—30,55, v Belgradu 30,75 denar.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3,077.338, v Belgradu 3,570.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2378,90—2398,50
Berlin 100 mark	1768,03—1776,91
Bruselj 100 belg.	745,45—750,51
Gurij 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	211,76—213,82
Newyork 100 dolarjev	4381,01—4417,32
Pariz 100 frankov	118,64—120,08
Praga 100 kron	151,43—152,54
Trst 100 lir	231,94—235,02

Curij. Belgrad 10, Pariz 11,9375, London 21,2875, Newyork 441,25, Bruselj 74,525, Milan 23,35, Amsterdam 238,60, Berlin 176,40, Stockholm 109,95, Oslo 108,95, Kopenhagen 95,025, Pra-

ga 15,20, Varšava 88,10, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,385, Buenos-Aires 111,75.

Vrednostni papirji

Tržišče državnih papirjev je p ovčerašnjem mrtvlju danes v Belgradu nekoliko oživel, kakor tudi v Zagrebu. Pojavili so se tudi tečajji za denar in je sploh tečajnica zopet popolnejša. Nekateri tečajji za ponudbe so bili nižji kot včeraj. V Zagrebu je prišlo do zaključkov samo v vojni škodi po 460, živahnejši pa je bil promet v Belgradu, kjer je znašal skupno 1,584.000 din.

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 97—98, agrarji 60—61, vojna škoda promptna 460—465, begl. obv. 86—87, dalm. agrarji 86—88, 8% Bler. pos. 92—93, 7% Bler. pos. 84—86, 7% pos. DHB 97—98. — Delnice: Narodna banka 7100—7300.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 95—98,50, agrarji 58—61, vojna škoda promptna 455—462 (460), begl. obv. 84—87,50, dalm. agrarji 84—86, 4% sev. agrarji 55—59, 8% Bler. pos. 90 denar, 7% Bler. pos. 84 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 215 denar, Tov. slad. Bečkerek 600 blago, Osj. sladk. tov. 180 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 98,25—99 (98,25), agrarji (62), vojna škoda promptna 461—462 (462, 461), begl. obv. 87—87,50 (87), dalm. agrarji 86—86,50 (86), 4% sev. agrarji 61 blago, 7% Bler. pos. 87,50—89, 7% stab. pos. 98 blago. — Delnice: Narodna banka 7100—7300, Priv. agrarna banka 217 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Oves: bč., srem. in slav. novi 135—140, Koruza: bč. in srem. 140—142. Fižol: bč. in ban. beli 337,50—342,50. Ostalo neizpremenjeno. Praga: srednji.

Hmelj

Zalec, 19. septembra.

VI. uradno poročilo Banovinske hmeljske komisije dravske banovine:

Tudi v preteklem tednu je bilo zanimanje in povpraševanje za naš letošnji pridelek prav živahno. Cene so se nadalje pčvrstile in h koncu tedna se je plačalo za najboljšje blago tudi že 27,50 din za 1 kg. Presoja kakovosti ni več tako stroga ter se je splošno plačevalo po 24 do 27,50 din za kilogram; le v barvi slabše blago, ki pa je letos precej redko, se je kupovalo tudi izpod navedene cene. Zaključna tendenca je bila zlasti za boljše in najboljšje blago zelo živahna in čvrsta. Prodanih je doslej iz prve roke že nad 75% letošnjega pridelka.

Zalec, 19. septembra.

Hmeljarska zadruga poroča, da je tudi včeraj in danes bilo zelo živahno zanimanje in povpraševanje za naš letošnji pridelek in da je kljub rezerviranosti hmeljarjev prišlo ponovno do večjih zaključkov. Pri živahnem razpoloženju so se cene nadalje učvrstile ter se je plačevalo danes za boljše in najboljšje blago 25,50 do 27,50 din za 1 kg; za neko partijo res izbrano prvovrstnega blaga pa se je plačalo danes gladko tudi že 28 din za kilogram. Kupuje se največ za ameriški račun, nakupljeno blago večinoma takoj prevzema in odpravlja dalje.

Zalec, 20. septembra.

Hmeljarska zadruga poroča, da se je danes pri neizpremenjeni živahni tendenci nadaljevalo z nakupovanjem letošnjega pridelka. Cene so se nadalje učvrstile ter se je plačevalo za boljše in najboljšje blago 26 do 27,50 din, izjemoma z napitnino vred pa tudi do 28 din za kilogram. Zaključna tendenca je čvrsta.

disi zasebnik, ali kaka knjižnica — ter ga z odkupom napravil dostopnega vsem, ki se za to stvar zanimajo) — Fran Ferjančič, ki se bavi posebno z biografijami, je priobčil v zvezku nekaj podatkov o prelatu Smrekarju. — Zelo zajemljiv je spis J. Zazule, ki se glede svoje trditve, da so Gallusovi Idričani, nikakor na vde in podpirja svoja sklepanja s trditvami in dejstvi in s tehničnimi domnevmami. — Mikaven donesek folklornemu študiju je razpravica L. Zepiča, v kateri skuša s primeri ugotoviti naslon Gallusovega ustvarjanja na slovensko narodno pesem. Primer je vsekakor upoštevanja vreden in bi bilo delo v tej smeri zelo hvaležno. (Morda bi bilo treba bolj upoštevat dejstvo, da naša narodna pesem v 16. stol. ni imela take podobe kot danes!) — V ostalem nadaljuje svoje spomine na p. Sattnerja + Emil Hochreiter — Srečko Koporc piše dalje o »analizi in sredstvih nove glasbene gradnje«. — List zaključuje dopisi, oglasnik in razne vesti.

V glasbeni prilogi so priobčene tri kratke, 14 do 18 taktov dolge pesmi Stanka Premrla; prva »Mati dobrega svetca«, druga »Nebeški grad Jeruzalem« in tretja »Kristus Kralj«. Vsem trem skladbam je lasten že ponovno ugotovljen skladateljev slog, ki se v bistvu drži preproste, vendar hromatično barvane harmonske gradnje, a uporabljala obenem pregnatno melodiko in pisano ritmiko. Neka dognano izklesana jasnost v tej smeri daje tvorbam ceno. — Za spomin vernih duš je zložil Franjo Lužički kratko skladbo, oprto na starejši slog, in zapuščajajo vti korrektnega šolskega dela; v dočuteni širini ima stvar svojo vrednost. Y. U.

K razstavi slovenske knjige ob dvajsetletnici države. — Pisali smo že o razstavi slovenske izvirne knjige, ki jo za dvajsetletnico osvobodjenja pripravlja v dnech od 2. do 12. oktobra t. l. Društvo slovenskih književnikov v Trgovskem domu v Ljubljani. Razstava naj bi pokazala v kolikor mogoče najpopolnejši obliki vse slovensko produkcijo teh let tako leposlovno kakor znan-

stveno, pa tudi prevodno in publicistično. Zato se obračamo na založnike in tudi samozaložnike ter na privatnike, da nam pošljejo sezname svojih knjig, izdanih v letih 1918—1938, da bi bilo mogoče izpopolniti zbirko in s tem dobiti in dati celotni pregled o našem književnem trgu. Svoje knjige kar tudi sezname naj pošljejo na naslov Društva slovenskih književnikov — sedaj do razstave — Trgovski dom, Ljubljana.

Mickiewiczev najmlajši sin umrl v Parizu. — Malokdo ve, da je sin največjega poljskega pesnika in enega največjih slovenskih pesniških geniev sploh, pesnika »Pana Tadeusza«, Adama Mickiewicza, živel prav do sedanjih dni, ter je umrl v starosti 97 let v Parizu. Je ta njegov sin Jožef Mickiewicz, ki ga je veliki pesnik najbolj ljubil, kakor je ohranjeno v pismih, in zidal največ na njegovo bodočnost. Bil je uslužben pri pariški občini ter je bil vodja oddelka za revne, torej občinske dobrodelnosti, kar se je lepo ujemalo z njegovim dobrim srcem. Večkrat se je izgubil v pariško podzemlje, da je močel pomagati najboljim in najpobednejšim. Sam zase pa je bil zelo skromen ter je ljubil samotro; rikorar pa se ni hotel pojavljati v javnosti kot sin največjega poljskega pesnika, borca in preroka. Za tako reprezentanco je bil bolj dovtopen njegov starejši brat Wladislav, ki je tudi napisal očetov življenjepis ter užival vse časti, ki mu jih je dajal poljski narod iz hvaležnosti do očetca. Po njegovi smrti l. 1926 je brat Jožef samo enkrat predstavljal v javnosti očetovo rodino in to pri odkritju Mickiewiczovega spomenika slavnega kiparja Courbetta v Parizu. Toda do Poljske je ohranil vedno svojo ljubezen ter je poljskim muzejem daroval vse spomine na očeta, celo edini portret, ki ga je imel. Ko se je udeležil l. 1870. nemške vojske, se je hotel za vedno preseliti v domovino, toda ruske carske oblasti niso dovolile vrnitve sinu poljskega pesnika, preroka naroda. Ko pa mu je po prevratu poljska vlada ponudila mesečno podoro, jo je odklonil z motivacijo, da se Mickiewiczevemu sinu ne spodobi sprejemati podpor. In tako je v največji samoti, komaj pariškim Poljakom poznani, umrl zadnji sin Adama Mickiewicza.

Angleško brodoge se je rešilo

Home-Fleet se je usidrala v škotskih vodah kakor v letu 1914 meseca avgusta. Sredozemsko brodoge se je ojačilo, indijsko brodoge se je usidralo v novi vojni luki Singapor. Anglija je oborožena in pripravljena.

Komaj je preteklo nekaj več kakor tri leta, točno tri leta in sedem mesecev, ko je Anglija praznovala jubilej svojega kralja Jurija V. Ob koncu slavnosti je bila prirejena parada brodoge v Spitheadu. Drug za drugim so pluli pred očmi gostov in gledalcev težki bojni brodovi, križarke, torpedni rušilci, torpedni člani in podmornice. Bil je dolg in vtisov poln sprevod. Mnogočica je vsa navdušena vzklikala in pozdravljala sive morske pošasti in vsaka ladja je bila pozdravljena z novim navdušenjem. Mornarji, ki so stali med slavnostnimi gosti in gledalci, pa so molčali. Čim bolj je množica vpila, tem bolj so postajali njihovi obrazi resnobni. Molče so se razhajali ti pomorščaki, razmišljajoč in ne oziraje se na ljudstvo, ki je vedno bolj vpilo v svojem zanosu. Še v isti noči pa je Winston Churchill prijel za pero in kar je napisal, je vsa Anglijo pretreslo. Ta neustrašeni svarilec je sporočil vsemu angleškemu narodu, da je vse brodoge, katerega so videli pred nekaj urami v slavnostnem sprevodu, zastarelo. Z izjemo nekaj ladij so vse ostale še iz časov, ko je bil še on mornariški minister. To je še iz leta 1912. Za vojno ladjo pa pomeni 23 let ravno toliko kakor za človeka 80-90 let. Res, človek je vesel, če doživi tako častljivo starost, za ladjo pa taka starost ni nič kaj častna in priporočljiva.

ladij nič, le ogrodje uporabijo in ga na novo obkujejo. Vse ostalo pa spremene: Gonilne stroje, električne naprave, razgledne stolpe, radioodajne in sprejemne postaje, vse bo predelano in najbolj tehnično popolno. 20.000 delavcev dela že dve leti na teh delih v Plymouthu.

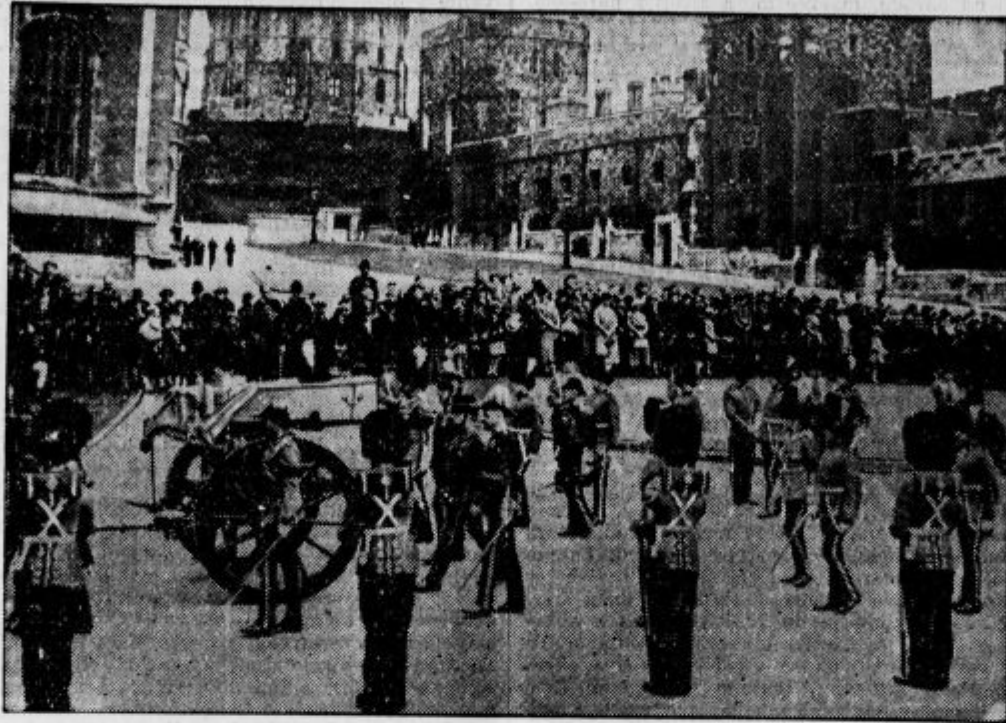
Komarji s smrtonosnim želom

Ze se Anglija bliža svojemu cilju. Vedno več ladij zapuška ladjedelnice in svoje pomlajevalne zavode in Anglija se bo kmalu postavila z najmočnejšo mornarico na svetu. Vojna tehnika je na delu. V vojni so se podmornice potopile do 50 m, nove angleške podmornice pa se potopijo še globlje. Ladje-nosilke letal Ark Royal, Illustrious, Victorious, Formidable in Indomitable nosijo vsaka po 75 letal. Poleg velikarov so tudi prtilikavčki. Ko-

marje imenujejo te male ladjice, katerih so zgradili veliko število. Posadka teh komarjev obstoji v dveh častnikih in šestih možeh. Njihovi stroji lahko proizvajajo do 1500 KS. Ladjica je dolga 12 m in doseže do 60 km na uro. Vsaka ima po dva torpeda, nekaj strojnic in topov proti podmornicam. Ti komarji so zelo okretni, se hitro obračajo in se ustavijo iz največje hitrosti v 4 in pol sekundah.

Kakor l. 1914

Home-Fleet se je pred nekaj dnevi usidrala v škotskih vodah kakor leta 1914. Število raznih vrst vojnih ladij se je od leta 1935 že povečalo. Z občutkom, da so za vojno vse pripravljene, poudarja današnja Anglija, da je vse to njeno delo le v obrambo miru, v obrambo kulture in civilizacije CX. stoletja.

Pogreb princa Connougha v Windsorju. Princ je bil bratranec angleškega kralja.

Politični grehi

Kako se je moglo dogoditi to, da je največja pomorska sila zadnjih dve sto let, kraljestvo z geslom: Velika Britanija vlada nad valovi, imela tako zastarelo brodoge? Anglija je s kaj težkim srcem stopila v svetovno vojno, ko pa se je vojna končala, se je takoj vrgla odkrito in javno v pacifizem. Pa ne samo z besedami, temveč tudi z dejanji. Kmalu po sklepu miru pa je angleško vojno brodoge še imelo skupne tonaže milijon in pol ton. Med njimi je bilo še lepo število za plovbo in za boj sposobnih ladij. Medtem je prišel washingtonski dogovor, katerega je Anglija omalovaževala, češ da mora biti angleško brodoge večje kakor dveh sosednih držav skupaj. Zaradi te čudne oboroževalne politike je začela moč angleškega brodoge padati. Komaj da je bilo tako veliko, da bi se moglo meriti s sosedno državo.

Imperij trepeta

Dan 16. julij leta 1935 pa je Angliji odprl oči. Pogled na politiko oboroževanja se je nenadoma obrnil za 180 stopinj. Malokateri Angleži se kaj razume na ladje, toda o pomenu brodoge za morskoro plovbo pa si je bil vsak na jasnem. Še tisti, ki so bili nekoliko preveč kratkovidni, so spregledali, ko je Mussolini začel vojno z Abesinijo. Še več: Sueški kanal in pot v Indijo sta postala sporna točka evropske politike in Anglija je zatrepetala. Noben dan, da, nobena minuta ne sme biti več izgubljena.

Narod pomorščakov na delu

Dve poti lahko vse to uredita, to je graditev novih in popravilo starih ladij. Obe poti sta se začeli hkrati urejevati. Admiralteta in mornariško ministrstvo sta začrtala program dela, ki je odjeknil po vsem svetu. Vojne ladje s skupno tonažo 600.000 ton, to je toliko, kolikor je obsegalo angleško brodoge leta 1935, so v tem načrtu, ki se morajo zgraditi v letih od 1936-1940. Za to je treba imeti denar. Parlament je dal ogromne kredite. Abesinija in Španija sta dokazali, kako nevarno postaja za Anglijo, zato je treba na delo brez vsakega obotavljanja. Vsa industrija je morala priskočiti na pomoč, da se izvede ta načrt v pravem času. Vse se je vrglo na veliko delo. Za to ogromno brodoge pa je treba tudi moči, ki bodo znale voditi to vojsko na morju. Zato so ustanovili mornariške šole, kajti redne so bile že prenapolnjene. Ključni na narod, da se vsak sam javi k mornarici, so se posrečili. Tudi trgovska mornarica je priskočila na pomoč vojni in ji nudila vse, osebje in kar je treba. Vsem pa je neprenehoma ledelo pred očmi eno: denar in denar. Ves narod je pomagal, ves narod zbira, vsi pomagajo, vsi za enega, vsi za svoje brodoge. Samo denar, drugo se bo uredilo po preteku mnogih mesecev, po nekaj letih in trepet se bo spremenil v eno samo veselje, kajti mornarica bo tu, ki bo izpričevala pred vsem svetom, da je Anglija zopet pripravljena. Ali bo morda še toliko časa, da se bo nadomestilo zamujeno? Ali ni morda že prepozno? —

Pomlajevanje ladij

Poleg ogromnega načrta za graditev novih ladij pa je tu še en načrt za popravilo in izboljšanje starih ladij. Nove bojne ladje grade v Portsmouthu, v vojnem pristanišču, stare pa pomlajujejo v Chatamu. Prav za prav ne ostane od starih

Nova glava, glava 25 letne Barbare Kershan, za nove lepake za propagando za angleško letalstvo.

Sovjeti v Arktidi

Zevjelav, vodja reševalne ekspedicije, ki so jo odposlali na ledolomilcu »Jermak«, da reši 17 sovjetskoruskih ladij, ki so od l. 1937 vkleknjene v led, je sporočil sovjetskoruski vladi, da se je rešitev posrečila. Vseh 17 parnikov severnega trgovskega brodoge je bilo rešenih iz objema ledu in so parniki že odpluli v Murmansk. Ledolomilec »Sjedov« je ostal v polarni coni. Na »Sjedovu« je znatna odprava, ki njenih 15 članov nadalje raziskuje polarno morje. Kapitani vseh 17 rešenih ladij so poslali zahvalno brzojavko Stalinu, v kateri poročajo o svoji rešitvi in hkrati zagotavljajo sovjetsko vlado, da bo sovjetskorusko severno brodoge v primeru vojne izpolnilo svojo dolžnost in bo pripomoglo k zmagi Sovjetije. Brzojavke z isto vsebino so poslali prav tako ministrskemu predsedniku Molotovu, maršalu Vorosilovu, kakor tudi komisarjema Ježovu in Kaganoviču.

Vojaštvo prevzema nadzorstvo nad luko v Marseillu.

Nenaadoma je izšla naredba, da mora biti marseillsko pristanišče pod vojaško kontrolo, da se zavranijo večni nemiri. Na sliki vidi vojaštvo, ki pazi na delavce.

Čudežno ozdravljenje v Lurdu

Iz Namurja poročajo 14. septembra: O priliki narodnega romarskega potovanja iz Lütticha v Lurd, je ozdravela gospa Jeanmart iz Auvelaisa, ki je imela rano na piščali in je bilo doslej slehernno zdravljenje zaman. Ze dvakrat so bili zdravniki mnenja, da bo treba nogo odrezati. Gospa Jeanmart je 1. septembra odpotovala z romarji v Lurd, in ko se je 3. septembra okopala, je začutila hud pretres. Drugi dan je spet stopila v vodo, pa se je zumanja rana na koži že zapirala. Zdravljenje je naglo napredovalo. Gospa Jeanmart se je mogla odpeljati domov brez svojih bergel, ki je po njih že 8 let hodila. Zdaj hodi izlakha in brez vsakršnih bolečin in neprilik opravlja svoja gospodinjska dela. Čudežno ozdravljenje je zbudilo seveda veliko pozornost v Auvelaisu; vendar zdravniki še natančno preiskujejo ta primer in prav tako se cerkvena oblast zanima za ta čudež.

Slamski princ Hula se je v Londonu poročil z Angležinjo Elizabeto Hunter. Princ je bratranec slamskega kralja in tistega princa Birabongseja, ki tekmuje na avtomobilskih dirkah pod imenom B. Bira.

Poziv katoliškim ženskim zvezam

Osrednji odbor Mednarodne katoliške ženske zveze v Utrechtu je vse ženske Zveze vseh držav pozval na posebno slovesno molitveno uro. Te slovesnosti imajo dvojni pomen: 1. naj izrazijo zvestabo do Boga in Kristusa kot protest zoper vse brezbožniške kongrese, ki so bili nedavno po nekaterih državah; 2. naj prosijo za mir v vseh narodih v tem usodnem, z vojnimi gražnjami prežetim časom.

France je silno rad videl sosedovo Minko, bil pa je preboječ, da bi ji razkril svoje srce ter jo zaenubil. Neke nedelje popoldne jo je peljal na domače pokopališče. »Vidiš, tamle sta pokopana moj stric in teta.« Šla sta nekoliko dalje: »In tu počivata moj oče in mati.« Zopet sta se pomaknila par metrov naprej: »In tu je prostor, na katerem želim, da bi midva nekoč našla večni počitek.«

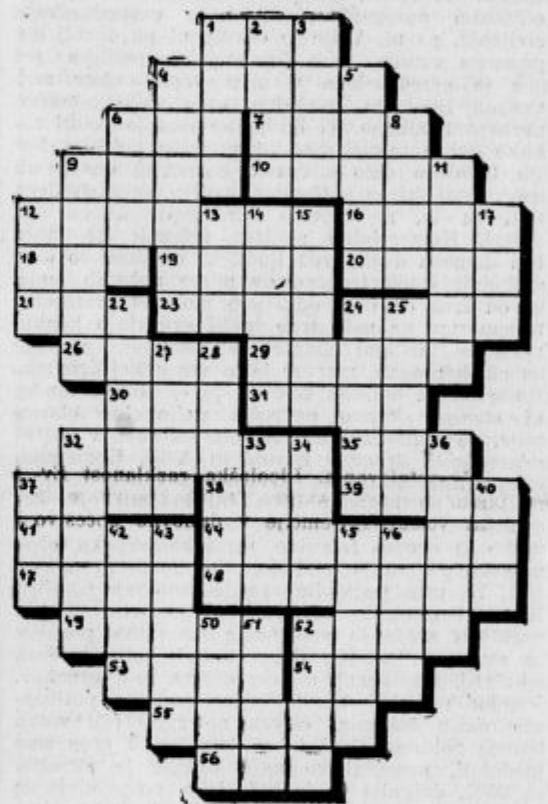

V južni švedski imajo velike vojaške vaje. Na sliki: vaja s strojnico kot protiletalsko obrambo.

Rogljčiči stari že več ko 200 let

Neki pariški pekovski list pobija trditve, da bi bilo po vsem svetu tako priljubljeno pecivo, kot so rogličiči, prvič jedli ob času obleganja Dunaja. Po tem pripovedovanju je baje neki dunajski pek opazoval polmesec na turških zastavah, ki so se vile ob obzidju Dunaja in prišlo mu je na misel, da bi pekel pecivo v obliki polmeseca. V resnici pa so bili rogličiči že priljubljeno pecivo v XIII. stol. v Franciji, Nemčiji, Italiji in Avstriji. V nekem pariškem muzeju so še računi iz leta 1227, ki kažejo, da je neki kupec kupil od peka Rochena sto rogličičev. V Berlinu in na Dunaju so poznali »kifelce« tudi okoli l. 1300. Bil je tedaj tudi bolj cenjeno kakor marsikatero drugo pecivo.

Križanka

Vodoravno: 1. sodobni slovenski zgodovinar, 4. moška oseba iz svetega pisma, 6. tuje moško krstno ime, 7. arabsko moško ime, 9. okusna pijača, 10. vrh v Julijskih Alpah, 12. pokrajina v Turčiji, 16. rimski pesnik elegij (43-18), 18. sprednji del voza, 19. sodobna italijanska vojaška osebnost, 20. slovenska reka, 21. romunska denarna enota, 23. del utrjenega prostora, 24. angleško trdnjavo pristanišča v južni Arabiji, 26. sodobni slovenski pesnik, 29. naslovna moška oseba iz Gogoljevga romana, 30. mednarodna organizacija književnikov, 31. pristaniško mesto v južni Rusiji ob itolskem morju, 32. tuja beseda za olikanost, 35. naslov Goglove naturalistične drame, 37. mesto ob reki Drini v zetski banovini, 38. dijaški leposlovni list (1929-1933), 39. moška oseba iz svetega pisma, 41. tuje moško ime, 44. država v Združenih državah Severne Amerike, 47. desni pritok potoka Iške na Dolenjskem, 48. slovenski pesnik, 49. vrh v Julijskih Alpah, 52. pristaniška trdnjava v severni Afriki, 53. kraj pri Kostelu ob Kolpi, 54. prebivalec dela južne Afrike, 55. del roke, 56. hišno božanstvo starih Rimljanov.

Navpično: 1. kraj iz svetopisemskih zgodb, 2. oblika stropa, 3. naslov Finžgarjeve povesti, 4. latinska beseda za del svete maše, 5. vrh na Primorskem, 6. kraj pri Kamniku, 8. mesto v severnem koncu Gardskega jezera v Italiji, 9. mesto v nekdanji Ukrajini, 11. tuje žensko krstno ime, 12. domača vprežna žival, 13. moška oseba iz Jalnove povesti: Ovčar Marko, 14. materični izraz, 15. vrsta dragega kamenja, 17. neodvisen slovenski politični dnevnik (1912-1914), 22. del moške obleke, 24. švicarski letoviški kraj, 25. moška oseba iz svetega pisma, 27. tuja beseda za žilo privodnico, 28. kraj pri Ilirski Bistrici na Primorskem, 32. nekdanji tržaški škof, 33. vrsta maščobe, 34. turško ime, 36. rahel sklep, 37. mesto v severozahodni Afriki, 40. sodobni slovenski zgodovinar, 42. severno moško krstno ime, 43. tuja beseda za nosnik, 45. karantanski knez, 46. pripadnik izumrliga naroda, 50. ploskovna mera, 51. kraj na Dolenjskem, 52. pripadnik izumrliga naroda.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. Stol, 5. Zore, 7. Peko, 10. amba, 11. Ahab, 12. Ala, 13. Sova, 15. Pek, 17. Dan, 18. Lear, 19. era, 20. Reber, 23. pilot, 25. Ibiz, 26. Azana, 27. ara, 28. Luka, 30. Sol, 32. nos, 33. očak, 34. Abo, 35. Osaka, 38. Domen, 40. popek, 41. Azori, 42. Eda, 43. Kane, 45. Maj, 47. Lot, 48. Arij, 49. Ita, 50. Midó, 51. Belo, 53. Anam, 54. Amas, 55. Tana.

Navpično: 1. Srb, 2. Tea, 3. Opava, 4. Lehar, 5. Zala, 6. Oman, 8. Kapela, 9. Oberan, 12. Adrianapel, 13. slez, 14. oera, 16. Katalonija, 21. Ebro, 22. Blas, 23. Paka, 24. Izak, 28. Loke, 29. Učak, 30. Samo, 31. Ober, 36. Sodoma, 37. Apatin, 38. Dani, 39. Ozej, 43. Karat, 44. aroma, 45. Mila, 46. Atos, 51. ban, 52. Ema.

Čsl. počitniška šola za proučevanje srednjeevropskih vprašanj

(Konec.)

Kako ne bi taka duhovita in napeta razmotrivanja bivšega ministra za zrakoplovstvo, podana v vojaškem taktično-strateškem žargonu, dopolnjena s primerjanjem in razporejanjem pomembnih in značilnih učinkov raznih držav »demokratskega bloka« in Nemčije ter o njih vojnem razpletu, uspehih in neuspehih — povzročila živčno napetost in pritegnila skrajno pozornost, po izjavah v debati in po aplavzih tekom tečaja sodeč — na vse žrtve pripravljenih udeležencev tečaja. Navdušenje, pripravljenost in razgretost je bila velika.

V tretjem delu svojega predavanja je gospod Pierre Cot opredelil in opozoril na naraščajočo nemško gospodarsko prevlado v Srednji Evropi in na Balkanu. Rešitev vidi g. Cot v intenzifikaciji in racionalizaciji trgovinske izmenjave med Srednjo Evropo ozir. Balkanom ter Francijo — poleg obstoječega stanja trgovinskih odnosov med temi državami in Nemčijo —, v ojačitvi industrijskega in trgovinskega potenciala Francije ter v finančni podpori Francije za industrializacijo »gotovih« srednjeevropskih držav. Poleg nemške politične preracunane gospodarske ekspanzije, olajšane s kompenzacijsko-kiririnskimi sistemom, vidi g. Cot razlog za naraščajočo gospodarsko nadmoč Nemčije v Srednji Evropi in na Balkanu še v dejstvu, da so se s tem prizadete države izognile Franciji kot svojemu upniku in se zatelele k Nemčiji, ki ni njih upnik. Seveda igra glavno vlogo moment večje kompletnosti nemškega gospodarstva in trenutne gospodarske strukture večine omenjenih držav.

Enako kot predavanje je bila zanimiva debata, ki se je razvila po njem. G. minister je v debati n. pr. številčno-taktsko navedel razloge, ki so ustvarili francosko-sovjetski pakt: Preprečitev nemško-sovjetske zveze, ki je postajala že aktualna; sovjetski industrijski in avionski potencial; večja gotovost, da Nemčija ne bo silila v vojno (blok London-Pariz: Moskva-USA). Na preprosto vprašanje nekega udeleženca iz Srbije, kako gleda Francija na jugoslovansko »demokratsko« opozicijo in kaj misli storiti, da ji pomore do oblasti, je g. Pierre Cot odgovoril, da je »Francija« sicer zelo vesela, ako jugoslovanski demokrati uporabijo priliko obiska francoskega ministra v Beogradu za to, da kličejo »živjo demokracija«, da pa misli kljub temu ostati zvesta svojemu načelu, da so notranje zadeve posameznih držav njihova notranja stvar.

V debati po predavanju ministra Cota je glavni urednik »Lidovih Novin«, g. Ripka, skušal pojasniti vzroke neskladnosti med Evropo in Nemčijo. G. Ripka vidi pravi vzrok v zgodovini. Lutrova reformacija je Nemčijo iztrgala iz evropske duhovne skupnosti in jo izolirala. Vse od tedaj Nemčija ni več našla prave poti nazaj v evropsko duhovno občestvo. To je zgodovinska tragika, ki da leži nad Nemčijo. Toda to nevarno nasprotje med Nemčijo in Evropo je treba premostiti. V ta namen moramo prenašati tudi žrtve, tudi zatajevanje. Ideološka razklanost Evrope lahko postane usodna. Trajna rešitev je le v zopetni videnosti Nemčije v duhovno občestvo Evrope. In vsi smo v svojem in skupnem interesu dolžni, da svoje sile posvetimo tej edini trajni rešitvi.

G. Ripka je nato še zavrnil osladno teoretično-marxistično frazo češ, da je »fašizem« — kar je po mnenju g. Ripke netočna generalizacija različnih tendenc — le funkcija nekega hiperkapitalizma. G. Ripka meni, da je n. pr. nacionalni socializem mnogo bolj soroden s stalinizmom, kot pa s socialno-gospodarskim in političnim ustrojem tako imenovanih »meščansko-kapitalističnih« demokratskih držav.

Po čaršadski noči je v nedeljo dopoldne gospod bivši minister v avli hotela »Praga« veličavno sprejemal poedine inozemske novinarje in jim dajal intervjue. Ko se je naval polegel in je g. minister še sedel pri mizi, sem tudi jaz stopil k njemu in mu stavljal nekaj vprašanj v zvezi z Jugoslavijo, Srednjo Evropo, Francijo itd. Odgovori so bili prijazni in »neprijazni«, mili in »ostric«. Videlo pa se je iz vseh, da je bila odskočna deska morda preveč pritrjena na minirove osebne levičarske predsodeke.

V petek zvečer so se na iniciativo jugoslovanskih udeležencev zbrali na razgovor slovenski udeleženci poletne šole. Po daljšem izmenjavanju misli o možnostih sodelovanja med mladino slovenskih narodov itd. je nekdo predlagal, da slovenski udeleženci ob tej priliki izdajo neko »resolucijo«. No, resolucija je bila zelo hitro »sestavljena« in nato prečitana. V »resoluciji

je bil govor o potrebi sodelovanja Slovanov in zapadnih demokracij v borbi »proti fašizmu«, za svetovni mir« in pod. Skratka v slogu resolucij znanih marksistično-propagandnih mladinskih kongresov v Bruxellesu in New Yorku. Ko je bila resolucija prečitana, jih je nekaj ploskalo, drugi so molčali. No, ker ni nihče priglasil k resoluciji kake pripombe in ker je šlo za to, da vsi navzoči resolucijo, ki se je končala z izjavo solidarnosti češkoslovaški republiki, podpisajo, sem smatral, da sem upravičen pri opredelitvi vsebine resolucije, ako naj jo podpisem, tudi sodelovati. Zaradi tega sem predlagal, da se k resoluciji doda približno naslednje: Sestali smo se, da kot Slovani poglobimo medsebojne stike. Obžalujemo, da ni med nami predstavnikov ruske mladine. Ugotavljamo, da je zблиžanje med slovenskimi narodi otežkočeno zaradi težkih notranjih razmer v največinski slovenski državi — Rusiji. Kot demokratska slovenska mladina protestiramo proti brutalnemu boljševiškiemu totalitarizmu, ki je v Rusiji zatrla ne le kulturno in politično svobodo, temveč tudi osnovno človečansko pravico verske svobode.

Ta svoj dotatek k resoluciji sem podprl s tem, da je sestanek bil namenjen poglobitvi stikov med Slovani in da zato ne moremo mimo

ruskega problema. Tišina. Nato rahel, postopoma naraščajoč govor, da Rusija v resoluciji sploh ni omenjena in da zato ni povoda načetiati ruskega vprašanja. Stvarnega ugovora proti vsebini dodatka ni bilo. Izjavil sem, da je sprejem tega dodatka pogoj, da resolucijo podpisem. Medtem se je sestanek razdelil v skupine, ki so debatirale. Kar naenkrat pa se oglašajo vodja sestanka in prečita povsem novo kratko resolucijo, ki govori le o solidarnosti do češkoslovaške republike v težki situaciji, ki jo preživlja in o zvezi z zapadnimi demokracijami. Fraz o fašizmu ni bilo več nikjer. Znova so me prosili za podpis. Rekel sem, da ta novi tekst resolucije podpisem, toda zahtevam, da je resolucija absolutno jasna brez sleherne dvoumnosti. Zato sem predlagal, da se vstavi v tekst izraz »proti nacionalističnemu imperializmu in komunizmu«, s čimer ni dotaknjen vprašanje nobene konkretne države, temveč le obsodba dveh temeljnih zmot sodobnosti, ki rušita svetovni mir. Vodja sestanka mi je hotel napisati celo potrdilo, da sem podpisal resolucijo samo pod pogojem, da se vstavi omenjeni izraz, in da lahko dam tozadevno izjavo v jugoslovansko časopisje. Ker pa izraza v tekst resolucije je niso hoteli vstaviti, sem svoj podpis iz razloga možne dvoumne interpretacije resolucije odklonil z izrečno izjavo, da bom svoje zadržanje v izogib morebitnim tendencioznim razlagam, kakor da nisem hotel podati dokaza solidarnosti do zavezniške češkoslovaške republike, javno pojasnil. Samo zato sem k poročilu o poletni šoli dostavil tudi opis razvoja omenjenega sestanka slovenskih udeležencev te šole.

Ciril Zebot.

V slovenskih gimnazijah 12.771 dijakov

Ljubljana, 20. sept.

Mesec september, ki znači v prvi polovici konca poletja, v drugi pa pričetek jeseni, je za vse starše vseh slojev mesec skrbi in težav, kajti starši morajo skrbeti, da si pribore in preskrbe dovolj denarnih sredstev za svojo študirajočo mladino, ki je zdrava in čila preživela lepe poletne dneve v brezskrbnem veselju. September potrka na vrata s težkimi finančnimi problemi za šolo. In res morajo starši napeti vse svoje sile, da dostikrat zmagojo ta šolska bremena.

Naval na gimnazije je še vedno stalen in se dviga. Letos cenijo, da se je število dijakov in dijakinj na gimnazijah zvišalo za najmanj 600 nasproti lani. Razvita je propaganda za druge srednje, strok. in trgovske šole, toda navah v gimnazije je vedno nezmanjšan. V naslednjem podajamo nekatere zanimivosti o slovenskih gimnazijah. Slovenija šteje 24 državnih klasičnih odnosno realnih gimnazij in 3 zasebne gimnazije, ki so mestna ženska gimnazija v Ljubljani, ki jo počasi odpravljajo, kajti sedaj šteje le razrede od V do VIII, dalje uršulinska gimnazija, ki ima prve štiri razrede, in popolna škofijska gimnazija v St. Vidu nad Ljubljano.

Na vseh, državnih in zasebnih gimnazijah je bilo letos vpisanih 12.771 dijakov in dijakinj. Na posamezne gimnazije se razdele takole:

Celje: realna gimnazija 1257, Kranj: realna gimnazija 674, Kočevje: realna gimnazija 215. Šteje razrede od I. do V. in VIII. Ljubljana: klasična gimnazija 1171, I. realna 1451, II. realna 1106, III. realna 1538 in državna ženska realna gimnazija s prvimi štirimi razredi 592, skupaj torej 5.858 dijakov in dijakinj. Rekord po številu dijakov je dosegla pač III. realna gimnazija za Bežigradom v Robbovi ulici. Maribor: klasična 858, realna 852 in mešana, nepopolna s 4 razredi 561. Murska Sobota, ki šteje sedaj 6 razredov, ima 507 dijakov in dijakinj, Novo mesto 471 in Ptuj 491. Na zasebnih gimnazijah: mestna ženska v Ljubljani 323, uršulinska 335 in škofijski zavodi v St. Vidu 396 dijakov.

Za gimnazijske potrebščine, knjige in takse in kolke so bili izdani prav četni milijoni. Na vseh državnih gimnazijah, kjer je 11.744 dijakov, je moral vsak plačati 30 din za kolek na davčno potrdilo in 50 din za vpisnino. Samo za to so dijaki odnosno njih starši morali plačati 622.432 din.

Družinski glavarji, ki morajo skrbeti za številni dijaški naraščaj, bi morali biti pač v mnogem pogledu oproščeni vseh dajatev, kakor so oproščeni državnega neposrednega davka očetje z 9 otroki.

Sport

Evropsko žensko lahkoatletsko prvenstvo

N Dunaju so bile preteklo soboto in nedeljo ženske tekme za evropsko lahkoatletsko prvenstvo. Zanimanje za letošnje prvenstvo je bilo med občinstvom izredno veliko, saj se je nabralo zadnji dan 20.000 gledalcev na stadionu v Pratru. Doseženi so bili zelo lepi rezultati in tudi en nov svetovni rekord. Postavila ga je nemška atletinja Ratjem v skoku v višino s skokom 1,70 m. Zmagala je Nemčija s 96 točkami, na drugem mestu je Poljska z 29 točkami, na tretjem pa Nizozemska, ki jih je dosegla 18.

Krogla: Schröder (Nemčija) 13,29 m.
80 m zapreke: Testoni (Italija) 11,6 sekund.
Skok v daljavo: Praetz (Nemčija) 5,88 m.
100 m: Walasiewicz (Poljska) 11,9 sekund.
200 m: Walasiewicz (Poljska) 23,8 sekund.
4x100 m štafeta: (Nemčija) 46,8 sekund.
Kopje: Gelius (Nemčija) 45,58 m.
Disk: Mauermeier (Nemčija) 44,80 m.
Skok v višino: Ratjem (Nemčija) 1,70 m (nov svetovni rekord)!

Ce pogledamo vse te rezultate, moramo pri-

znati, da so zelo lepi, nekateri naravnost odlični, zlasti novi svetovni rekord v skoku v višino. Za žensko je to brez dvoma uspeh, pred katerim imamo respekt in s katerim se lahko celo moški atleti ponašajo. Kakor možki, tako korakajo tudi ženske v tej športni panogi naprej in tudi zanje ne vemo, kje se bodo ustavile. Na nekaj drugega hočemo opozoriti našo javnost ob tej priliki, namreč na žensko lahkoatletiko pri nas.

Tako lepe in primerne športne panoge kot je ravno lahka atletika, za žensko ne dobimo kmalu. In vendar se pri našem nežnem spolu tako zaenmarja. Prav malo se goji in še to bolj za kratak čas kot iz pravega športnega namena. Če pomislimo, kako je bila v prvih letih po vojni razširjena pri nas in kake uspehe so dosegale naše atletinje v tistih časih, potem moramo v tem pogledu beležiti veliko nazadovanje. To ni škoda samo za jugoslovanski šport, ampak za vse naše telesno-vzgojno gibanje med žensko mladino. Imamo sicer še nekaj atletinj, toda nič ne pomenijo v lahkoatletškem športu na mednarodnih tleh. In zato je bilo stališče ministrstva za telesno vzgojo naroda, ki je prepovedala našim atletinjam sodelovanje na evropskem prvenstvu na Dunaju, popolnoma pravilno. Dokler nismo vsaj toliko močni, da lahko rečemo, da se smemo spustiti v borbo z inozemstvom in četudi ne dosežemo prednjih mest, je bolje, da ostanemo doma. Zato je potrebno, da se začnemo že danes pripravljati za prihodnje tako srečanje in sicer na široki podlagi ter sistematično in temeljito. Pri stanju, kakršno je danes v naši ženski lahki atletiki, bomo pa še večkrat ostali doma in občudovali uspehe tujih atletinj.

Olimpijski amater

Sedaj, ko se nam približuje prihodnja olimpijada, ki bo v Helsinkih, odnosno zimski del iger v St. Moricu, so zopet začeli resno pretresati amatersko vprašanje. Mednarodni olimpijski odbor je z veseljem ugotovil veliko prizadevanje posameznih držav za razširitev telesne vzgoje, vendar vidi pri tem tudi nevarnost za razširitev profesionalizma. Zaradi tega hočemo tudi naše čitatelje seznaniti z važnejšimi sklepi, ki jih je glede sodelovanja amaterejev pri olimpijskih igrah napravil olimpijski odbor na svoji zadnji seji.

Če športnik za več kakor dva tedna prekine svoj paklic ali študij v svrhu treninga, ni to združljivo z idejo olimpijskih iger. Tekmovalci, ki prejmejo taka vrednostna darila, ki se lahko spravijo v denar, se ne pripuste na olimpijske igre.

Profesionala v eni športni disciplini je smatrati za profesionala vobče.

Amater ima pravico do povrnitev stroškov za potovanje, stanovanje in prehrano, če se udeleži tekem. Stroški pa ne smejo znašati na dan več kakor 1 funt. sterling. V tej vsoti pa niso zapodeni stroški za vožnje z omnibusom, zrakoplovom, z ladjo (1. razr.), z vlakom (2. razr.). Vsaka druga odškodnina je prepovedana.

Športnik sme dobiti dnevno največ 3 šilinge za razne izdatke kakor za perilo, cestno železnico in t. d.

Vlom v Topolščici

Topolščica pri Šoštanju, 19. sept. Pri posetniku Mihi Skrubu iz Topolščice je bil izvršen vлом ter je storilec odnesel razne obleke, perilo, blago za obleke, dve žepni uri, 23 komadov srebrnega avstrijskega denarja, 10 kg prekajenega mesa, 5 kg masti — v skupni vrednosti 7600 dinarjev. Storilec je s pomočjo železnega sekača vlomil vrata ter na ta način prišel v hišo. V oddaljenosti kakih 100 korakov od Skrubijeve hiše je vlomilec skrlel nekaj ukradenih predmetov. Vlomilec se je na mestu tudi preoblekel ter tam pustil ležati svojo staro obleko Sumijo, da je vlom izvršil 27 letni postopač iz Cirče pri Kranju, katerega so bili kmalu po tem vladu zaprli zaradi nekega drugega pregreška.

Celje

c Apologetični krožki za dekleta DMK se prično zopet redno v sredo 21. septembra ob pol 8 zvečer v Domu, Samostanska ulica, dekliška soba. Dekleta, pridite polnoštevilno in točno ter pripeljite s seboj še svoje tovarišce!

c Redni letni občini zbor Katoliškega prosvetnega društva bo v ponedeljek 26. septembra ob 8 zvečer v Orlovskem domu v Samostanski ulici.

c Kino »Union«. »Za žensko čast« (demon ljubezni).

G. minister Cvetkovič je ob priliki blagoslovitve in otvoritve novega Delavskega doma v Celju poslal brzojavne čestitke in opravičilo: »Čestitam k otvoritvi Delavskega doma in kopališča ter želim, da bi uspešno služil namenu. Zelo obžalujem, da slovesnostim ne morem prisostvovati, ker sem službeno zadržan.« Brzojavne čestitke sta poslala tudi minister dr. Miha Krek in mariborski župan g. dr. Juvan.

c Za avtobusni izlet v Gorico, Trst in na Sv. goro je še nekaj prostih mest. Izletniki si bodo lahko ogledali tudi znamenito Postojnsko jamo. Prijave sprejema podružnica »Slovenca« v Celju do 30. septembra.

c Nedeljski nogomet. V nedeljo ob 4 popoldne se bo odigrala na igrišču pri Skalni kleti zanimiva podvezina prvenstvena nogometna tekma med celjskimi Atletiki in SK Celjem. Za tekmo že zdaj vladava veliko zanimanje in obeta biti zelo napeta in živahna borba.

c Motociklist je povozil v Petrovčah pri Celju 25 letnega delavca Polaka Leona in mu prebil leve koleno.

c † Marija Fröhlich-Navratil. V torek ob pol 7 zjutraj je zaspala v Gospodu 65 letna ga. Marija Fröhlich-Navratil, posetnica in vdova trgovca. Pogreb blage pokojnice bo jutri, v četrtek, ob pol 5 popoldne iz hiše zalošči na Kralja Petra cesta na mestno pokopališče. Naj v miru počiva, svojem naše iskreno sožalje!

Pušelj pa mora bit'

v nedeljo 25. sept. na Prevaljah!

Pri tisti seji je sklepal mednarodni olimpijski odbor tudi glede odškodnine športnikov za čas odsotnosti, če je edini hranitelj družine.

Mars: Jadran

to srečanje bo v nedeljo dopoldne za Kolinsko tovarno. Brez dvoma boeta oba kluba napela vse sile, da si priborita čim več točk. Mladi Poljanci se bodo s svojo tehnično in kombinatno igro postavili v bran požrtvovalnim in neklonljivim Trnavčanom. Zato je izid tekme popolnoma negotov in še športno občinstvo vabi, da prisostvuje tej prirreditvi.

Dvoboja z Julijsko Benečijo ne bo! Dvoboja med lahkoatletskimi reprezentancami dravske banovine in Julijske Benečije, ki bi se imel vršiti 24. in 25. t. m., ne bo, ker so ga Italijani odpovedali. O tem se obveščajo vsi atleti-representanti, ki so se pripravljali zanj.

»Hermesova« kolesarska sekcija ima v nedeljo, 25. t. m. prvenstveno dirko za svoje članedirkače na progi Ljubljana-Turjak. Dirka bo razdeljena v dva dela, in sicer v ekvipsko dirko iz Ljubljane do križišča ceste pri Pipavi gorici (kjer se cesta začne vzpenjati na Turjak) in v dirko s posameznim startom od križišča na vrh Turjaka, kjer bo cilj pred gostilno g. Franca Vozla. Odhod dirkačev bo ob 9 izpred Gasilskega doma v Spodnji Šiški v počasnem tempu do minitice na Dolenjski cesti, kjer bo dan znak pravilni dirki. Cilj tega prvega dela dirke bo na križišču pri Pipavi gorici, nakra sledi po odmoru in pripravah posamezen start k gorskemu delu dirke. Po končani vožnji bo na Turjaku skupno kosilo in razdelitev nagrad vsem udeležencem dirke po klasičificiranju obeh delov skupaj. Člani dirkači (takoj juniorji kakor prvorazredni — ker start je enoten) se pozivajo, da pridejo na klubov športni prostor točno ob 8 zjutraj, kjer bo zbranje za posamezen start in razdelitev nahrbtnih številk. — Kakor pri vseh tврstnih dirkah, tako vozijo dirkači tudi pri tej po že znanem tehničnem pravilniku in se strogo drže cestno-policijskih predpisov; glede kakršnihkoli nerednosti ali event, poškodb prevzamejo dirkači vso odgovornost nase. Pri gorski vožnji se dirkači posebno opozarjajo na nekoliko nevaren ovinek pri mostičku kakega pol kilometra pred ciljem. V primeru neugodnega vremena se prireditve prenese na poznejši čas.

Ženski lahkoatletski meeting SK Planine

V nedeljo 25. 9. t. l. s pričetkom ob 14.30 priredi SK Planina na Stadinu v Ljubljani žensko lahkoatletski meeting. Pravice nastopa na tem tekmovanju imajo atletinje, članice športnih in telovadnih društev. Prijave se posiljajo najkasneje do 23. t. m. na naslov: Fr. Jeglič, Ljubljana, Kongresni trg št. 2.

Program in vrstni red disciplin, ki velja za juniorke in seniorke, je sledeč:

1. tek 90 m; 2. met krogla (4 kg); 3. skok v višino; 4. met diska (1 kg); 5. skoki v daljavo; 6. štafeta 4x90 m.

Vabimo športna in telovadna društva, da širerej prijaviu udeležbo svojih članic na tem tekmovanju. Ker je to edina ženska lahkoatletska prireditve v letošnji sezoni, pričakujemo številnega sodelovanja od strani lahkoatletinj, ki bodo pokazale uspehe letošnjega treninga.

Športno občinstvo, zlasti simpatizerje lahke atletike pa vabimo, da posejijo to prireditve in s tem dokazujejo priznanje marljivim lahkoatletinjam za njihovo udeleževanje v najlepši panogi športa. — SK »Planina«.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Iz SK Ljubljane. Pozivajo se mladenci, stari od 15-18 let, ki imajo veselje za nogomet da se prijaviu SK Ljubljani. Prijavit se je na igrišču vsako sredo in petek od 16-18. Prijave se sprejemajo do konca septembra.

Končl Ahačič:

15

Bumček in Bunkica

Fazan se samozavestno našopiri, potem pa začne svojo povest:

»Ko je bil svet že gotov in končan šesti dan, je bil Stvarnik utrujen in strašno zaspal. Angeli, razposajenci mali, pa so ves čas klepetali in spečemu Bogu nagajali: »Ah! Bogec ljubi! Kaj bi spal, ko pa fazanu še nisi barve izbral!«

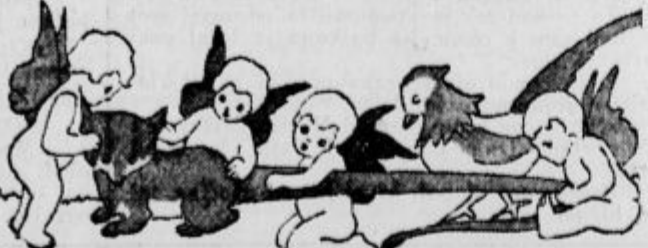
»Ker sami, otroci, to naredite! Samo tiho že bodite!« Tedaj so vsi urno čopiče pobrali, da bi mi perje z barvo namazali. A lonci so skoraj prazni vsi. Le malo barve se jih drži.

»Bomo pač vse porabili, kar bomo dobili,« govore angeli mili. »Bo ptiček še bolj pisan in bolj lepo porisan.«

In že barve vse po vrsti jemljejo: šmirašmara — ni več rjave! Šmirašmara — ni več rumene! Šmirašmara — ni več rdeče!

Šmirašmara — ni sploh več nobene! — Hej! Bogec, poglej!

In ker je Gospod še spal, utrujen po ustvarjanju sveta, so se anglički napre igrali in si za igračo dolgi goli rep izbrali, ki je ležal v skladišču in bil še brez lastnika. Vidil, lisica, tega bi lahko ti dobila in kako bi se z njim okrasila! Angelčki nagajivčki so poskušali rep pripeti živali, pa vsaka je imela že svojega in ga ni hotela zamenjati. Pa ne, so rekli, in ga vrgli spet med ostanke, pa šli nazaj k fazanu, ptiču pisanemu, lepo porisanemu in so zagnali tak vik in krik, da se je zbudil še Bog, sedeč na stoličku-slouu.

Pred vselitvijo v nove lokale hočemo izprazniti vso našo zalogo in jo prodajamo po izredno ugodnih cenah!

Posebno pa ostankom od moških štofov za posamezne hlače, obleke in površnike, ostankom volnenega blaga za damske obleke, plašče in kostume, kakor tudi raznim ostankom poletnega in zimskega blaga. V interesu kupujočega občinstva je, da nas poseti!

F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Službodobe

Služkinjo
sprejem. - Florijanska ulica 16. (b)

Prikrojevalca čevljev
izvežbanega, sprejem v stalno službo. - Anton Marinšek, Slov. Bistrica.

Mizarskega pomočnika
dobrega, takoj sprejem Pavle Okorn, Škofja Loka, fužinsko predmestje. št. 3. (b)

Podnatarcarico
perfektno, iščem za takoj. Poizve se v gostilni »Cinkole«, Kopitarjeva 4, Ljubljana. (b)

Pletiljo

fino, za stroj št. 8 in 12, iščem za takoj. Stanovanja in hrana v hiši. Plača dobra. — Jos. Kern, strojno pletilstvo, Slav. Brod. (b)

Samostojen mizar
kateri ima večletno prakso pri mizarskih strojih, dobi delo za takojšen nastop. — Zaposlitev v Ljubljani. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14986.

Kuharico
čisto in sposobno, do 30 let, katere bi opravljala tudi druge posle, iščem za v Beograd. Ponudbe event. s sliko in navedbo dosedanjega zaposlenja na: Mary Cziklaj, Belgrad, Kosmajška 34-I

Natarcarico

pošteno, z dobrimi spretnostmi, zmožno kavcije, iščem za dobro in pošteno gostilno. — Josip Oražem, Predovičeva ulica št. 5, Ljubljana. (b)

Odlična kuharica
ki opravlja tudi druga dela, zmožna nemškega jezika, stara ne čez 40 let, se sprejme. Mesečna plača 300 din. Dopise na naslov: Tovarna kos — Slovenji Gradec. (b)

Vajenci

Kovaškega vajenca
sprejem. Milan Stebe, Zg. Zadobrova, Dev. M. v Polju (v)

Prodamo

Brinje in fige
nudi Sever & Komp. — Ljubljana. (1)

Posteljne mreže

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic — Gregoričeva št. 5 (poleg Gradišča). (1)

KOLESA

najnoviji letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina
Ljubljana - Tršičeva cesta 36 (nasproti Gospodarske zvezi)

Vinske sode
rabljene, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14959. (1)

Ia sveže slive
bosenske, kg 3 din franko voznina, razpošilja po 60 kg kobarice G. Drechsler, Tuzla. (1)

Pisalni stroj
znamke »Ideal«, najnovjšega modela, lepe velike pisave, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14996.

Parkete

vseh vrst izdeluje in dobavlja po nizki ceni Leo Paulin, tovarna parketov in furnirja, parna žaga, pošta Straža pri Novem mestu.

čevljarški stroji
razne transmisije in železje za stroje ugodno naprodaj pri »INDUS« družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 72

VINO

pristo in poceni dobite pri **Centralni vinarni v Ljubljani**
TELEFON ŠTEV. 25-73

Prvovrstni trboveljski premog
brez prahu

koks, suha drva
nudi **I. Pogačnik**
Bobričeva 3 Telefon 10-59

Sirite »Slovenca«!

Peč za kopalnico
dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14995. (1)

Posrestva

Parcela
prodam pred novo III. drž. gimnazijo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14960. (p)

VEČ STAVBNIH PARCEL

v bližini kolodvora v St. Vidu - se pod ugodnimi pogoji prodaja. Poizve se: Vižmarje 59.

V Brežicah in okolici
se naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Lepo posestvo
tričetrt ure oddaljeno od Ljubljane, naprodaj. — Vzamem tudi za 50.000 dinarjev hranil. knjižice Kmečke pos. ljubljanske. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14987. (p)

Posestvo
blizu Maribora, 6 oralov, deloma vinograd, sadovnjak in gozd ter novozidana hiša, za 140.000 din naprodaj. — Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »AB« št. 1457.

KUPITE SLOVENEČ

IN ZAHTEVAJTE GA POVSOD.

Stanovanja

ISCEJO:
Enosobno stanovanje ali sobo s številnim, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Preprost« št. 14992. (c)

SOBE

Visokošolec
išče opremljeno sobo z mešansko hrano pri krščanski družini v Ljubljani, od 1. oktobra naprej. Ponudbe s pogoji v upravo »Slovenca« v Mariboru pod št. »1461«.

Denar

BANČNO-KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
kupi takoj in plača najbolje

HRANILNE KNJIŽICE
bank in hranilnic

VREDNOSTNE PAPIRJE
3% obveznice, bone in srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV
PRODAJA SREČK državne razr. loterije

Objave

Lastnik hran. knjižice
Marica Pečnik, naj se zglasi pri tvrdki Schneider & Verovšek v Ljubljani. (o)

Zgubil sem denarnico
najbrž v okolici Petrovč, z večjo vsoto denarja, z legitimacijo in drugimi dokumenti. Pošteni najditelj naj vrne isto proti dobri nagradi podružnici »Slovenca« v Celju.

Auto-motor

Motorno kolo
solo ali s prikolico, novejšega tipa, 500 ccm — kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14993.

Zivali

Resast »dakle«
stvorjav, z znakmo št. 103 Celje, se je zatekel. Odda naj se ga v evangelijsko župnišče. (j)

Radio

Programi Radio Ljubljana
Sreda, 21. septembra: 12 Akademski pevski kvintet — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Naši peval in pevke (plošče) — 14 Napovedi — 15 Audran: La marseillaise, opereta (plošče) — 15.40 Mladinska ura: Kaj in kako naj beremo (g. prof. F. Vodnik) — 16 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Srbi med osnovatelji prvega hrvaškega gledališča (dr. Ivan Nevestić) — 19.50 »Charlie« Kunz igra šlagerje (plošče) — 20 Orgel-ski koncert (g. P. Rantigaj), samospelne poje g. Tone Petrovič — 21 Napovedi, poročila — 22.15 S tangom so začne (plošče) — Konec ob 23.

Četrtek, 22. septembra: 13 Orkestralna glasba (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Kvar-tet mandolin — 18 Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Slovenska slovenca (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: predavanje ministra za telesno vzgojo naroda — 19.50 Deset minut zabave (g. Fran Lipah) — 20 Koncert delavskega pevskega društva »Cankar« — 20.9 Koncert Radijskega orkestra — 20 Napovedi, poročila — 22.15 V plesnem ritmu (plošče) — Konec ob 23.

Prvi in največji mariborski klavirski salon **M. Bäuerle, Maribor, Gosposka ul. 56** priredi oktoberski teden.

Vsi v oktobru najeti klavirji preidejo v last najemnika, če doseže najemnina višino nakupne cene. Pri nakupu 10% popusta.

NAZNANILO!

Podpisana vljudno naznanjam, da bom vodila po mojem pokojnem možu prevzeto mehanično delavnico in k temu spadajočo trgovino z bicikli, avtomobili, stroji itd. V Ptuj, Panonska ulica št. 5, v sedanjem obsegu naprej. Potrudila se bom cenjene stranke z dobro postrzbo in z zmernimi cenami vsestransko zadovoljiti. — Prosim cenj. stranke, da ohranijo isto naklonjenost kakor so jo izkazale mojemu pokojnemu možu, tudi meni ter se priporočam **Sirec Marica, mehanična delavnica in trgovina v Ptuj**

Zahvala. Ob neizmerni žalosti, ki nas je zadela s prerano smrtjo predobre, zlate mamice, stare mamice, gospe **ANE KANOBELJ ROJ. REBEC** se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način sočustvovali z nami. Prav posebno zahvala velja gg. zdravnikom dr. Neubergerju in dr. Arku, za njih posebno skrb in požrtvovalen trud, dalje č. duhovščini za dušno tolažbo ob njeni poslednji uri in spremstvo k večnemu počitku, vsem darovalcem cvetja ter končno vsem prijateljem in znanec, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Sveta maša zadušnica bo darovana v četrtek, dne 22. septembra 1938, ob 7 zjutraj v farni cerkvi sv. Cirila in Metoda. Ljubljana, Trst, Gorenje, dne 20. septembra 1938 **Herman, Franc, sinova; Pavla, hči, in ostalo sorodstvo**

V globoki žalosti naznanjamo žalostno vest, da je naša dobra mati, stara mati, sestra, tašča, babica itd., gospa **Marija Fröhlich - Navratil** posestnica in vdova trgovca danes po mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspa. Pogreb drage pokojnice bo v četrtek 2. sept., ob pol 5 pop. iz hiše žalosti, Kralja Petra cesta 11, na mestno pokopališče. Sv. maša zadušnica bo v petek dne 23. septembra 1938, ob pol 7 zjutraj v Marijini cerkvi v Celju. Priporočamo blago pokojnico in prilizen spomin! Celje, Cikago, Brno, Dunaj, Maribor, Selnica, Zagreb, 20. 9. 1938 **Zalujočii ostali**

Med kitajskimi teroristi

Gledal sem debelo tiskane naslove v dnevniku: **Naš posebni poročevalec razkrinkuje kitajske teroriste itd., itd**
Moj ravnatelj je znal skrbeti za mojo reklamo... kadar se je ta zamenjala za njegovo lastno.
Dejstvo je, da sem od tega odnesel uspeh, čigar odmev me je spravil v zadrego.
Osebj hotela je bilo malo v skrbeh zame in potniki so me gledali z neko občudovalno radovednostjo.
Zaradi rahločutne pozornosti (ali da bi delal propagando za svoj hotel) je gospodar kar poplavlil dvoje z številskimi »Journal de Shanghai«, ki je nosil moje sliko. Gotovo bi mi bilo to ugajalo, če ne bi bil ta prekleti fotograf tako izmalčičil mojega obraza.
»Moral se bom dati slikati po svojem okusu,« sem si mislil, »če hočem, da bodo imeli ljudje pravilno sliko o meni.«
Potolažil sem se z mislijo, da je najbrž pariški tisk zaradi prizadevanja očeta Blancharda objavil o meni malo bolj ugodno kritiko.
Proti koncu obeda mi je upravitelj zaupal: »Ladje prihajajo, gospod Martin.«
Nisem takoj razumel.
»Kakšne ladje?«
»Tuje križarke.«
»Ah! Saj res! Koliko jih je?«
»Pet. Tri japonske, ena francoska in ena angleška. Druge pričakujejo jutri zjutraj.«
»Prava eskadra!«
»In Japonci so že izkrcali dva oddelka pomorskih strelcev, kakor se zdi.«
Poročila me je spravilo na noge. Ali je potrebna Japoncem tolika naglost? Ali niso

povzročili nevarnosti, da se »Gongovi« atentati še pomnože?
Nevarnosti preobsežnega japonskega posredovanja so me zopet privedle k političnemu problemu, in šel sem v sobo, da napišem svoj prvi članek o razgovoru, ki sem ga imel s profesorjem Koo-Hsueh-Fanom.
Ko sem stopil v sobo, sem pogljal v tek ventilator in si šel na balkon tlačiti pipo. Znočilo se je že, a vendar je bilo lahko videti zasidrane križarke zaradi svetlobe, ki so jo razprševali veliki žarometi po reki. Nekoliko dalje je bilo videti, kakor da polzijo po Wangpou kresnice. To so bile svetilke čolnic, ki so cikcakali proti toku, da bi prišli z enega brega do drugega.
Zapustil sem balkon in zbral svoje papirje. Malo se mi je ljubilo pisati, a moral sem premagati svojo lenobo. Škoda, pipa je bila tako sladka, če bi jo mogel kaditi v »Francoskem okraju.«
Delal bo... Ne bo delal...
»Moj Bog, zadnjikrat sem prevzel poročevalsko službo o politiki, gospodarstvu in socialnem skrbstvu... Usmiljenja sem vreden...«
Kadar pa je treba, umem imeti močno voljo. Odvil sem pokrov nalivnega peresa, napisal na prvo stran belega papirja številko 1 in se vrnil na glavna motrenja kitajsko-japonskih odnosov.
Trinajsto poglavje
Minilo je nekaj časa. Napisani lističi so se enakomerno kopičili.
Nekoliko pred polnočjo sem pozvonil in si dal prinesiti mrzlo limonado.
Od časa do časa so se mi misli povračale h »Gongu«, pa tudi k Č. O. Simonu, ki sem si ga predstavljal mirnega, vedrega v sredi svojih čerjarjev.
S trulom sem se spet povrnil k članku.

Nenadoma — bilo je najbrž okoli štirih zjutraj — se mi je zazdelo, da slišim neko šuštenje. V sobi ni bilo popolnoma mirno, ker je neprestano brnel ventilator, toda moje uho je bilo navajeno tega brnenja tako, da se ga nisem zavedal. To neenakomerno šuštenje pa mi je bilo le nadležno.
Prvi trenutek nisem temu pripisoval nikake važnosti, potem sem pa pogledal nazaj proti oknu, h kateremu sem bil obrnjen s hrbtom. Hrup je namreč prihajal z balkona.
Šumenje je potihnilo in zopet sem se lotil dela.
»Brez dvoma kakšen nočni ptič.«
Toda hrup se je takoj ponovil, kar me je zelo razdražilo.
»Grem pogledat, kaj je.«
Dvignil sem se. A nisem imel časa stopiti korak naprej. Dva strela sta pravkar počila, tam čisto blizu... Potem pa ječanje, ki je prihajalo od okna.
Groza in osuplost sta me držali prikovane na tleh... V notranjosti hotela sem zaslišal hrupen tek in nekaj minut pozneje je nekdo silno potrkal na vrata.
»Gospod Martin!« je klical nek zasopel glas, »hitro odprite!«
Avtomatično sem ubogal in dva moža sta vdrla, skočila skozi sobo in planila na tedaj že miren balkon.
Prihiteli so služabniki in natarcarji, nato upravitelj, smešen v preozki nočni obleki.
Ta prihod me je opogumil in odpravil sem se tudi sam k oknu. Na balkonu je ležal neki mrtev Kitajec.
Eden izmed obeh neznancev, ki je bil klečal, se je zopet dvignil.
»Nič se ne bojte, gospod Martin. Mrtev je.«
»Truplo bodo odnesli od vas,« je dejal drugi.
Lenednomrzel pot, ki ni bil od vročine, mi je lil po licih.

»Toda končno,« sem zajeceljal, »povejto mi... Ta človek?«
Upravitelj se mi je sklonil k ušesu: »Ti gospodje so s policije.«
»Ah!«
Da po pravici povem, začel sem o tem sluttiti.
Tretja oseba — nek drug policaj seveda — se je postavila med vrata in nekaj ukazala. Potem se je obrnila proti meni in mi ljubeznivo predlagala:
»Ali hočete stopiti za trenutek doli, da odneso truplo, gospod Martin? Telefoniral sem načelniku...«
»Gospodu Leclercu?«
»Da. Odgovoril mi je, da bo skočil v avtomobil in prišel.«
... Na srečo je bilo to res, in komaj smo stopili v dvorano, ko so se vrata odprla in prijatelj je vstopil.
Pohitel sem k njemu prav tako, kakor se človek vrže v roke svojega rešitelja.
Toda precej osorno me je odstranil in se obrnil k podrejenim:
»Kako se je stvar dogodila?«
Možje niso več molčali, eden je preprosto razložil:
»Bili smo na svoji straži v gornjem nadstropju in gledali na pročelje, kar smo opazili, da je vrgel nek Kitajec vrv z enega balkona do drugega.«
»Bolj točno,« je prekinil Leclerc. »Kateri balkon je to?«
»Kitajec je bil na balkonu, ki je na levi strani balkona, ki pripada sobi gospoda Martina, v istem nadstropju seveda.«
»Izvrstno! Vidim.«
»Med balkonom je prazen prostor, širok okoli dva metra. Kitajec je večkrat ponovil, da se mu je posrečilo pritrčiti vrv na obe ograji...«